

Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma

- liikennekasvatus ja liikkumisen ohjaus

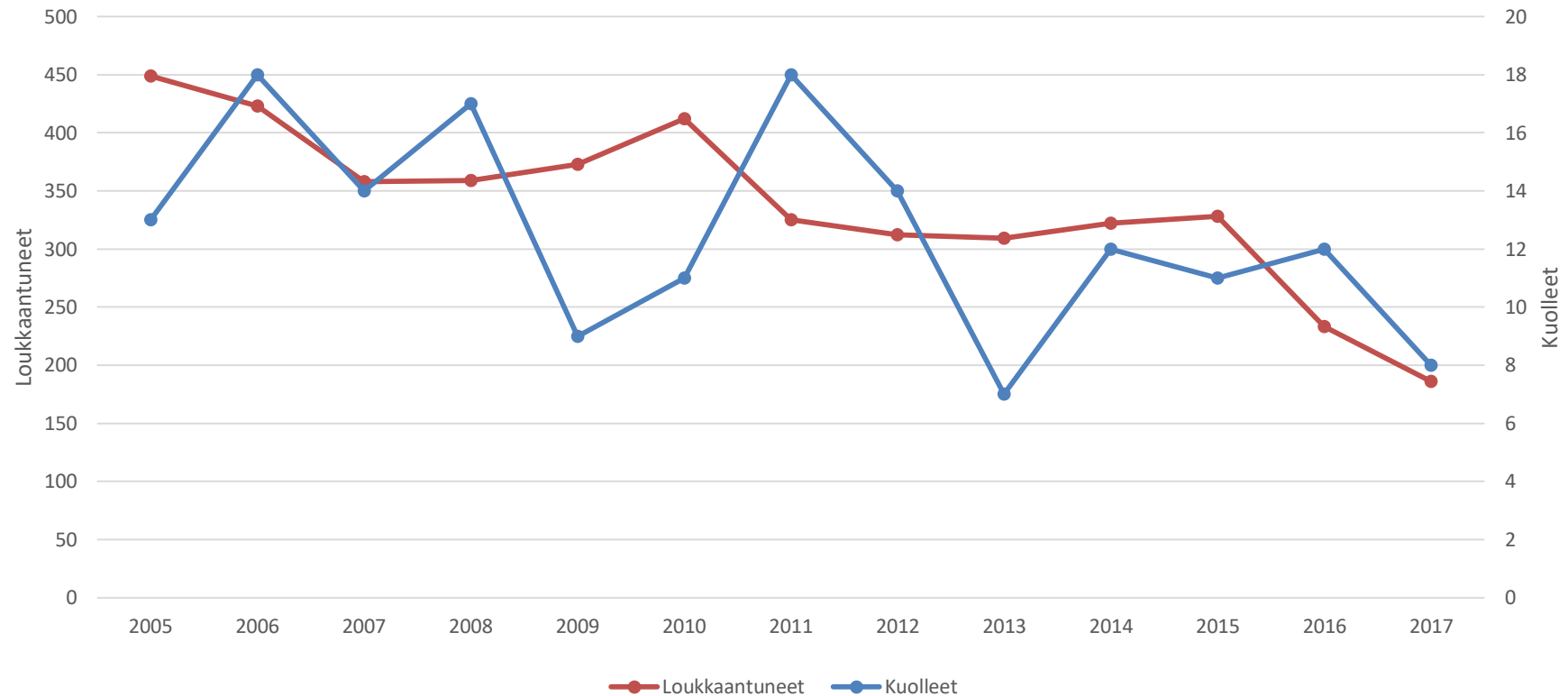

Taustaa

- Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut elokuussa 2015
- Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitystyön aikana laaditaan hallintokuntaakohtaiset vuosikellot, joissa esitetään ideoita ruohonjuuritason työn toteuttamiseen
- Työssä mukana kaikki Lapin kunnat, Lapin ELY –keskus ja Liikenneturva
- Lapin liikenneturvallisuussuunnitelman päivittämisessä huomioidaan myös liikkumisen ohjauksen toimenpiteet
- Työn toteuttamiseen myönnettiin Liikenneviraston liikkumisen ohjauksen valtionavustusta vuodelle 2018

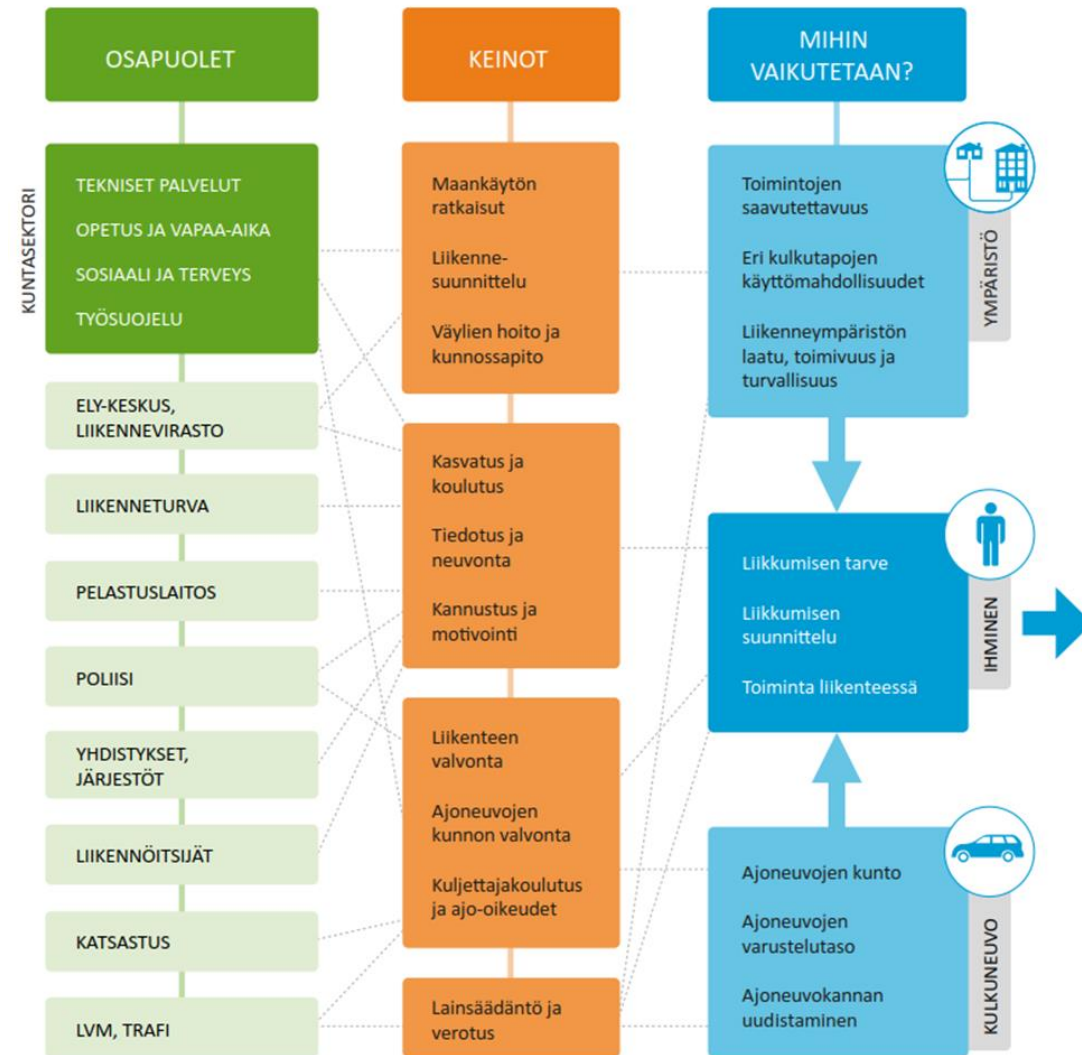
Liikenneonnettomuudet Lapissa 2005 – 2017

- Kuolleiden ja loukkaantuneiden määrät ovat olleet laskussa erityisesti viimeisen kolmen vuoden aikana
- Suojattomimpien tienkäyttäjien, kuten jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopoilijoiden, onnettomuuksien määrät ovat laskeneet eniten.
- Ikäluokista onnettomuusmäärät ovat vähentyneet eniten 15–24 -vuotiaiden ryhmässä
- Eläinonnettomuuksia – poro ja hirvikolareita – tapahtuu alueella runsaasti
- Maastoliikenteen onnettomuuksia tapahtuu runsaasti erityisesti moottorikelkoilla mutta myös mönkijöillä

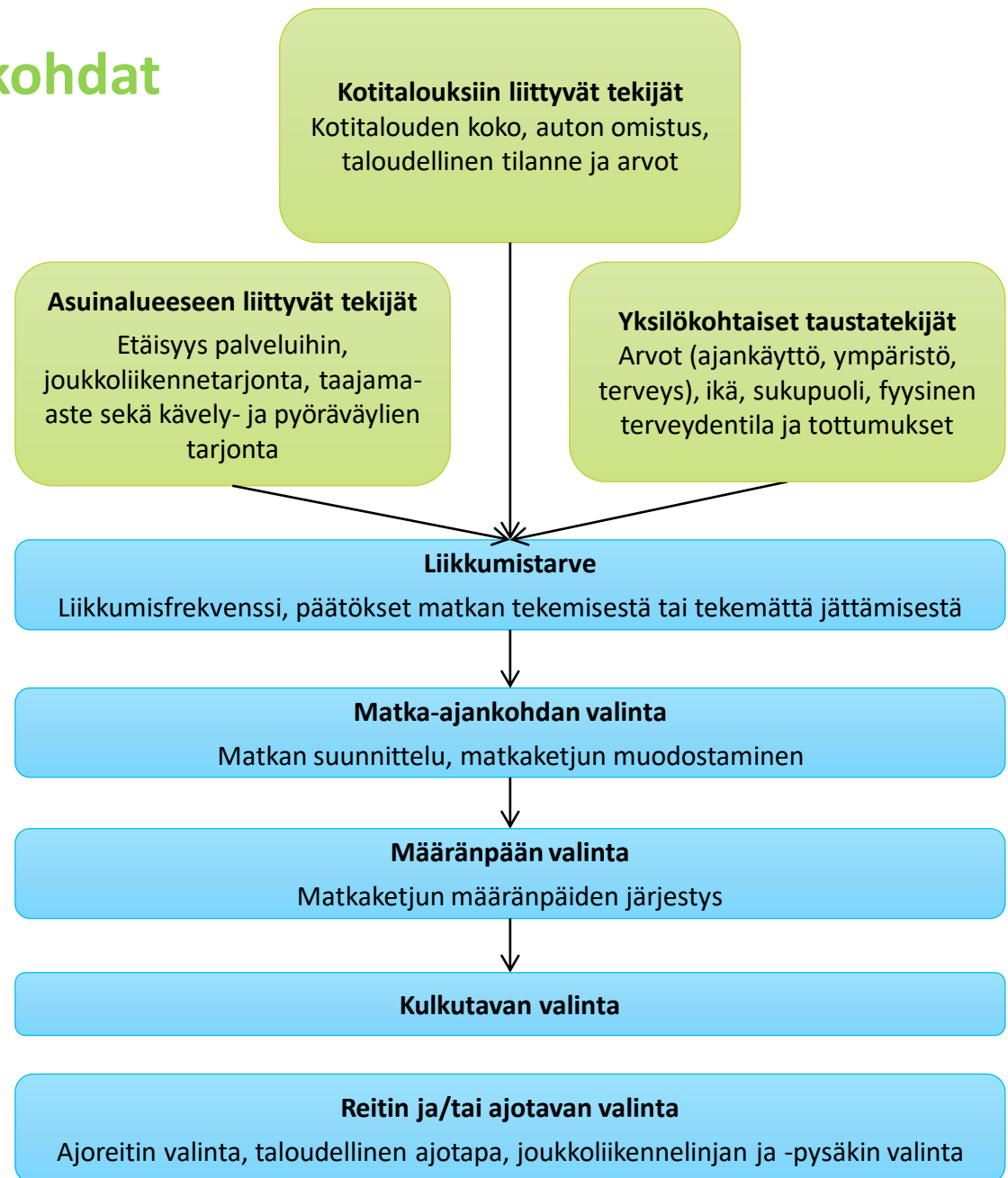
Liikenneturvallisuus Lapissa

- Lapin liikenteelle ominaisia piirteitä:
 - Pitkien etäisyyksien takia matka-aikasuorite on Lapissa Suomen korkein
 - Asutus on keskittynyt taajamiin
 - Lappi rajoittuu kolmeen naapurimaahan ja Lapissa on runsaasti matkailijoita
→ ulkomaisten autoilijoiden määrä on korkea
 - Teollisuuden ja ulkomailta tulevan liikenteen takia Lapin pääteillä raskaan liikenteen määrä on korkea
 - Pohjoisen talviset olosuhteet
 - Maastoliikenteen osuus ja maastoliikenteen kulkuneuvojen määrä ovat Lapissa korkeita

Liikkumisen ohjauksen lähtökohdat Lapissa

- Etäisyydet kaupunkien ja kuntakeskusten välillä ovat pitkiä.
- Moni kuntakeskus on rakenteeltaan tiivis.
- Lapissa on paljon sesonkityöntekijöitä.
- Monet suuret työpaikat sijaitsevat asutuskeskittymien ulkopuolella.
- Lapissa liikutaan Suomen maakunnista eniten ja henkilöautoilun matka-aikasuorite on korkea (Henkilöliikennetutkimus 2016).
- Kestävien kulkutapojen osuus on Lapissa 26 % (Henkilöliikennetutkimus 2016).

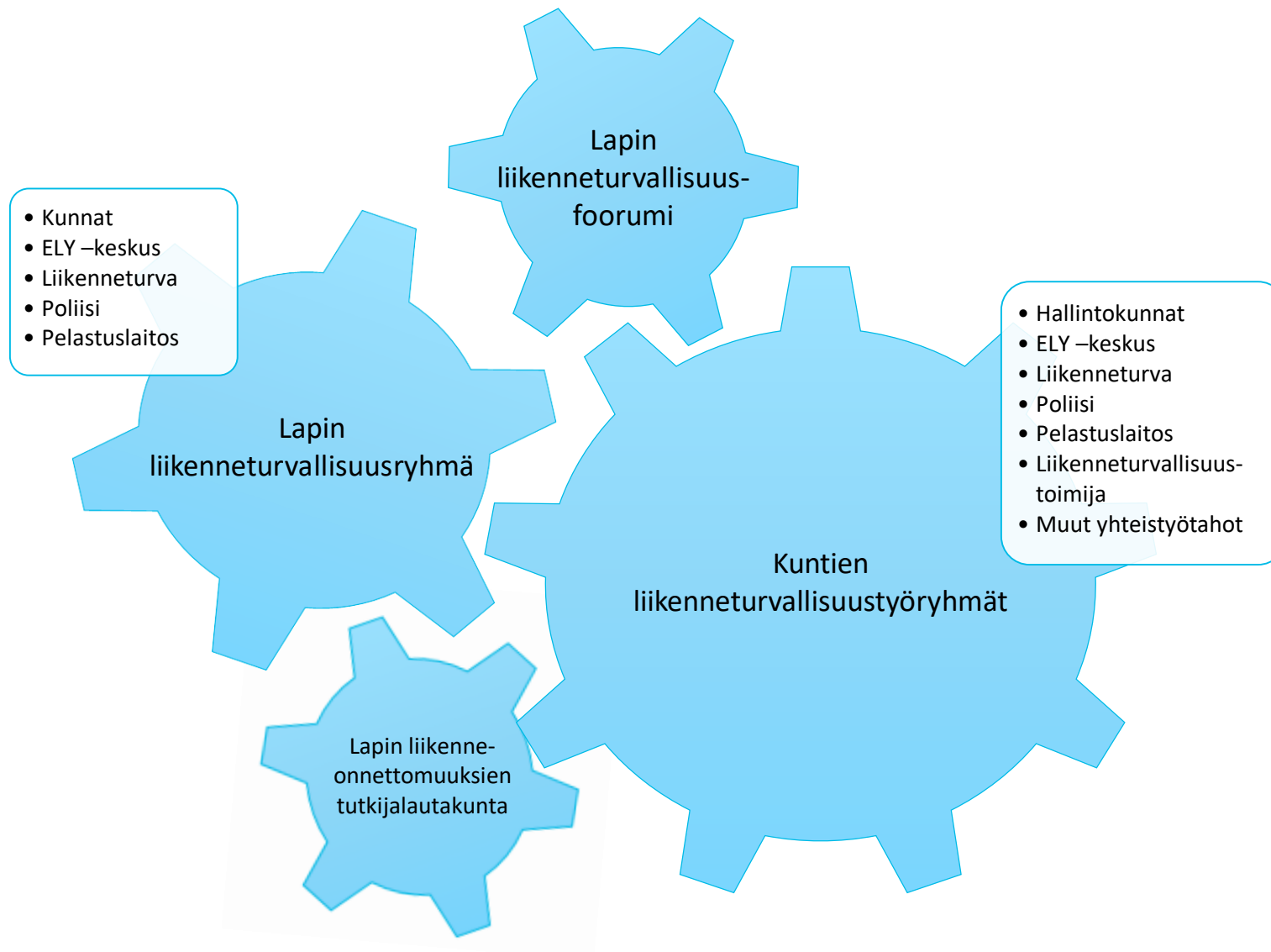

Visio ja tavoitteet 2019–2023

Kunnollisten kulkijoiden maa

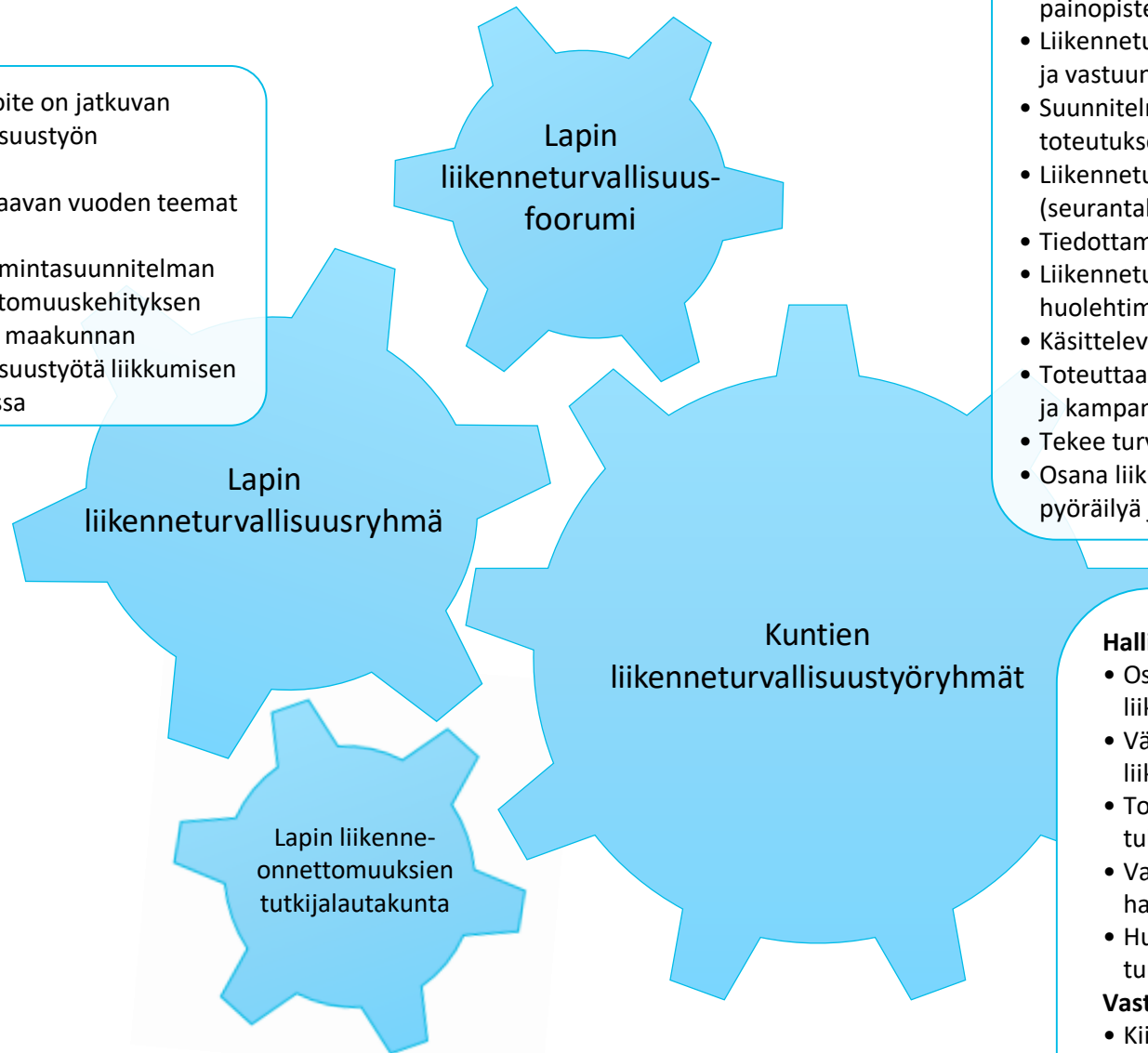
- Lappi koetaan turvallisena maakuntana liikkua.
- Kenenkään ei tulisi kuolla tai loukkaantua vakavasti Lapin liikenteessä.
 - Lapissa 2023 enintään 4 tieliikennekuolemaa (2,2 kuolemaa/100 000 as) ja 110 loukkaantunutta (60 loukkaantunutta/100 000 as).
 - Suojattomimmille tienkäyttäjille (jalankulkijoille, pyöräilijöille ja mopoilijoille) ei tapahdu yhtään kuolemaan johtanutta onnettomuutta.
 - Poro-onnettomuudet puolittuvat poronhoitoalueella (enintään 2000 onnettomuutta).
 - Hirvionnettomuuksia tapahtuu enintään 60 onnettomuutta vuodessa.
 - Maastoliikenteessä ei tapahdu yhtään kuolemaan johtanutta onnettomuutta.
- Liikenneympäristöä parannetaan ja ylläpidetään turvallisuutta edistävästi, mutta myös käyttäjiltä vaaditaan sääntöjen noudattamista, turvalaitteiden käyttöä ja vastuullisuutta liikenteessä.
- Matkustaminen ja tavaroiden kuljettaminen sujuvoituu ja tulee nykyistä turvallisemmaksi.
- Eri sidosryhmät tekevät vahvaa yhteistyötä liikkumisen turvallisuuden edistämiseksi.
- Lapissa edistetään viisaita kulkutapoja.
- Jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuus nousee 26 %:sta 35 %:iin.

Liikenneturvallisuustyön organisointi

Liikenneturvallisuustyön organisointi

- Toiminnan tavoite on jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen
- Käsittelee seuraavan vuoden teemat ja tavoitteet
- Valmistele toimintasuunnitelman
- Analysoi onnettomuuskehityksen
- Yhteensovittaa maakunnan liikenneturvallisuustyötä liikkumisen ohjauksen kanssa

- Liikenneturvallisuustyön painoarvon korostaminen päättäjille
- Kunnan liikenneturvallisuustyön tavoitteiden ja painopisteiden asettaminen
- Liikenneturvallisuustyön resurssointi, organisointi ja vastuun jakaminen
- Suunnitelmien ajantasaisuudesta huolehtiminen ja toteutuksen seuranta
- Liikenneturvallisuustyön seuranta (seurantakokoukset 2-3 kertaa vuodessa)
- Tiedottaminen
- Liikenneturvallisuuden materiaalipankeista huolehtiminen
- Käsittelevät onnettomuuskehitystä
- Toteuttaa suunnitelman mukaisia teemahankkeita ja kampanjoita
- Tekee turvallisuusesityksiä
- Osana liikennekasvatusta edistää kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä

Hallintokunnan vastuuhenkilön tehtävät

- Osallistuu hallintokunnan edustajana liikenneturvallisuus-työryhmän työhön
- Välittää tietoa hallintokuntansa ja kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän välillä
- Toimii hallintokuntansa liikenneturvallisuustyön tukihenkilönä
- Varaa resurssit ja delegoi tehtävää työtä omassa hallinto-kunnassa
- Huolehtii oman hallintokunnan henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutuksen ajantasaisuudesta

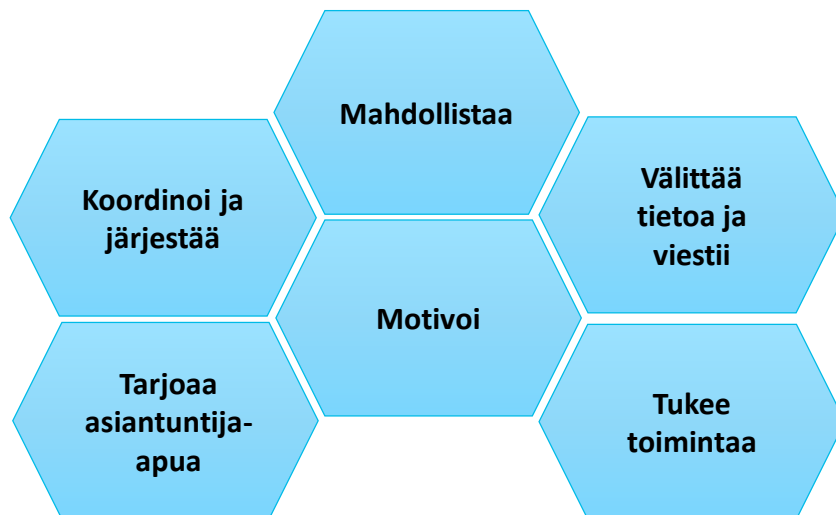
Vastuuhenkilöltä edellytetään

- Kiinnostusta liikenneturvallisuustyöhön
- Asemaa, joka mahdollistaa työn toteutuksen
- Kykyä ja mahdollisuutta delegoida työtä eteenpäin

Toimijamalli kuntatyön tukena

Liikenneturvallisuuden toimijamalli tarjoaa kunnalle asiantuntevan resurssin liikenneturvallisuustyöhön

- Liikenneturvallisuustoimija on henkilöresurssi, joka tukee alueen kuntien liikenneturvallisuusryhmien toimintaa.
- Toimijan työ kunnassa konkretisoituu vuosittain tehtävän toimintasuunnitelman kautta, jonka toteutumista seurataan.
- Kunnan liikenneturvallisuusryhmä on vuorovaikutuksen ja toiminnan synnyttämisen ydin.
- Toimijatyö sisältää sekä kasvatustyön että fyysisen liikenneympäristön kehittämisen tukemista.

Toimijatyö on tehokasta ja vaikuttavaa

- Toimijatyön ja kuntien liikenneturvallisuusryhmien kautta on olemassa valmis verkosto kuntien ja sidosryhmien väliseen vuorovaikutukseen.
- Toimija ei tee kaikkea, vaan tarjoaa yhdessä sidosryhmien kanssa toimintamalleja ja aineistoja, joita kunnan työntekijät ja muut paikalliset toimijat hyödyntävät arkityössään oman toimenkuvansa mukaisesti.
- Lapin toimijat hyödyntävät yhteisiä tuotteistettuja toimintamalleja, viestintäkanavia ja laadittuja liikenneympäristön toimenpidesuunnitelmia.

Tietoa kuntien liikenneturvallisuustyöstä:
[Käsikirja kunnan liikenneturvallisuustyöhön \(2016\)](#)

Suunnitelman toteutuminen

LAPIN LIIKENNETURVALLISUUSRYHMÄN ALUEELLISESTI TÄRKEÄKSI MÄÄRITTÄMÄT ASIAT:

- Perinteisessä liikennevalvonnassa turvataan vähintään nykyiset resurssit
 - Pelastustoimen resurssit Lapissa saadaan onnettomuuspaikalle ajoissa lisävahinkojen välttämiseksi
 - Liikenneturvallisuuustyötä on mahdollista tehdä kaikissa Lapin kunnissa
 - Liikenneympäristön turvallisuutta on mahdollista parantaa pienillä toimenpiteillä
-
- Liikenneturvallisuustoimijat yhdessä kuntien, Liikenneturvan ja muiden sidosryhmien kanssa jalkauttavat liikennekasvatuksen toimintamalleja ja ylläpitävät liikenneympäristön toimenpidelisteja.
 - Toimijatyötä rahoittavat kunnat ja ELY -keskus. Kokonaisuutta ohjaa ELY -keskus.

Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma

- liikennekasvatus ja liikkumisen ohjaus

Vuosikellot

Ohje vuosikellojen käyttäjille

- Kullekin hallintokunnalle on laadittu kaksi vuosikelloa, joista toinen sisältää liikenneturvallisuuden ja toinen liikkumisenohjauksen toimenpiteitä.
- Vuosikellot voi tulostaa omaan käyttöön.
- Liikkumisen ohjauksella tarkoitetaan kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen käytön edistämistä.
- Vuosikello toimii apuna hallintokuntien tekemässä perustyössä.
- Kalvot on tehty Power Point muotoon, jolloin sinne voi lisätä omia toimenpiteitä.
- Kaikkia vuosikelloissa esitettyjä toimenpiteitä ei ole välttämätöntä toteuttaa, vaan hallintokunta voi itse päättää omien resurssien ja paikallisesti koettujen ongelmien mukaisesti toteutettavat toimenpiteet.
- Suunnitelma jaetaan kaikkien kuntien liikenneturvallisuusryhmien edustajien kautta hallintokuntiin.
- Tarvittaessa hallintokunnalle perehdytystilaisuus vuosikelloihin ja niiden käytännön toteutukseen joko hallintokunnan vastuuhenkilön, liikenneturvallisuustoimijan tai Liikenneturvan toimesta.
- Vuosikellojen lähdemateriaali
 - www.liikenneturva.fi
 - Kuntaliitto: Käsikirja kunnan liikenneturvallisuustyöhön (2016)
 - www.motiva.fi
 - liikenneturvallisuustoimijoiden materiaalit

Neuvola (liikenneturvallisuus)

- **Tiedottaminen turvallisesta liikkumisesta lasten kanssa**

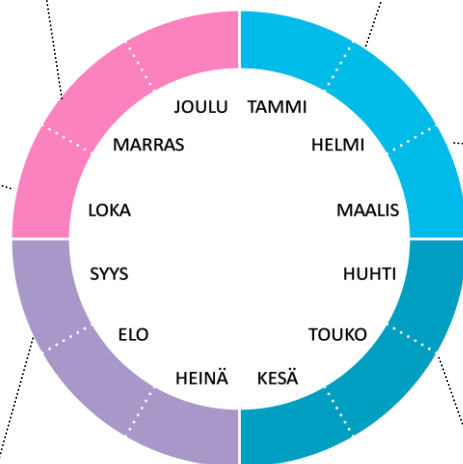
Kontakteissa ja odotustiloissa apuna Liikenneturvan aineistot

- **Heijastininfo**

Heijastimet vaatteissa ja vaunuissa sekä tiedotus kontakteissa ja odotustiloissa

- **Painopisteenä lapsen turvallinen kuljettaminen autossa**

Kontakteissa ja odotustiloissa apuna Liikenneturvan aineistot

- **Turvavyön käyttö odotusaikana**

- **Materiaali ja osaaminen**

Tarkistetaan jaettava materiaali sekä henkilökunnan osaaminen. Tarvittaessa henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus

- **Painopisteenä pyöräilykypärä sekä lastenistuin**

Kontakteissa ja odotustiloissa apuna Liikenneturvan aineistot

Liikenneturvallisuustyö

Äitiys- ja lastenneuvoloiden tavoitteena on edistää koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Neuvolat on hyvä kanava ja lapsiperhevaihe on hyvä ajankohta vaikuttaa myös aikuisten turvallisuuteen. Tärkeimpiä keskusteltavia asioita ovat huoltajien ja muiden aikuisten esimerkki, eri ikäryhmien riskit sekä tarvittavat turvalaitteet eri kulkutavoilla liikuttaessa.

Teemoja voidaan nostaa keskusteluun niin ikä-kausitarkastusten, kotikäyntien kuin perhevalmennusten yhteydessä.

Vuosikelloon kirjattuja teemoja pidetään esillä neuvolakäyntien yhteydessä. Aineistot ovat esillä ja ajantasaisina myös odotustiloissa.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14-liikenteessa

www.liikenneturva.fi/fi/kysymykset-ja-vastaukset/autoliikenne/turvavyon-ja-vyonalentimen-kaytto-raskaana

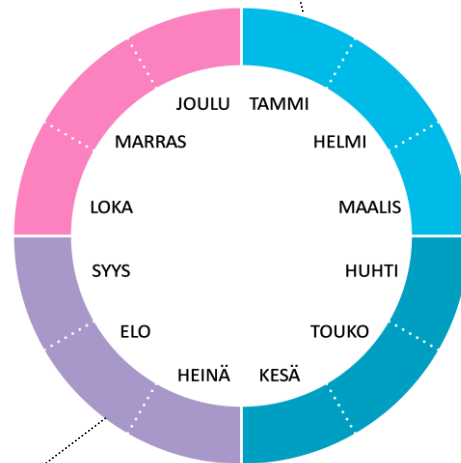
www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/lapsen-kuljettaminen-pyoran-kyydissa

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvaistuimet

Neuvola (liikkumisen ohjaus)

••• Aktiivinen arkiliikkuminen
Aktiivisen arkiliikkumisen hyötyjen
ja tärkeyden esiin tuominen
asiakastapaamisessa.

• Lasten kanssa bussin kyydissä
Neuvolassa jaetaan infomateriaaleja
kunnan joukkoliikenteestä.

• Lasten kuljettaminen
polkupyörän kyydissä
Infomateriaalit odotustiloissa.

Liikkumisen ohjaus

Ikäkausitarkastusten ja perhevalmennuksen yhteydessä on hyvä nostaa esille viisaan liikkumisen mahdollisuudet ja keinot perheen arjessa. Pienet lapset oppivat liikkumaan liikenteessä esimerkkien ja kokemusten avulla. Huoltajille voidaan jakaa myös kasvatustyötä tukevaa aineistoa.

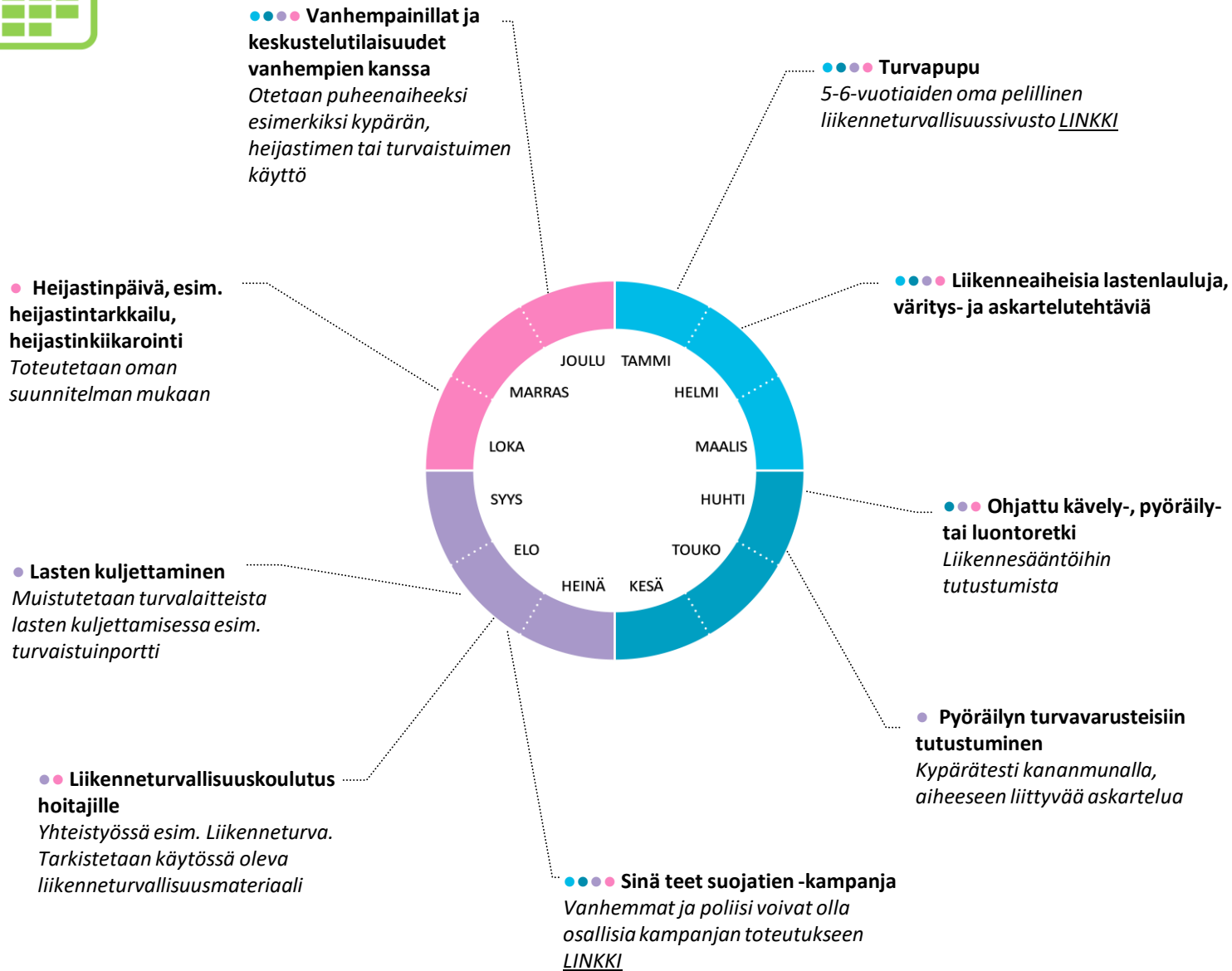
Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.poljin.fi

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/lapsen-kuljettaminen-pyoran-kyydissa

www.liikenneturva.fi/fi/kysymykset-ja-vastaukset/muu-liikennemuoto/turvaistuin-linja-autossa

Varhaiskasvatus (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Alle 6-vuotiaat kulkevat aina aikuisen seurassa liikenteessä. He eivät vielä ole valmiit itsenäiseen liikenteessä kulkemiseen, vaan ottavat mallia aikuisista.

Liikenneturvallisuustyö voi näkyä varhaiskasvatuksen toimintakäytännössä aina johtamisesta toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä lasten kasvatukseen ja tilojen ja piha-alueiden turvallisuuteen. Liikenneturvallisuuteen liittyvät kysymykset tulee huomioida myös päiväkotiverkkoa suunniteltaessa.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14-liikenteessa

www.liikenneturva.fi/fi/kampanjat/sina-teet-suojatien

www.trafi.fi/filebank/a/1511488504/22f7d738d7b1ceb4ad568cadcd25b22f/28523-Koulujen_liikenneajajestelyiden_tarkistuslista.pdf

www.liikenneturva.fi/fi/kampanjat/turvauutiset-opettajille-2014/toimintavinkki-heijastin

www.liikenneturva.fi/fi/pelit-testit-ja-animaatiot/mobiilipelit-lapsille-muistipeli-jamuksin-matka-peli

turvapupu.net

Varhaiskasvatus (liikkumisen ohjaus)

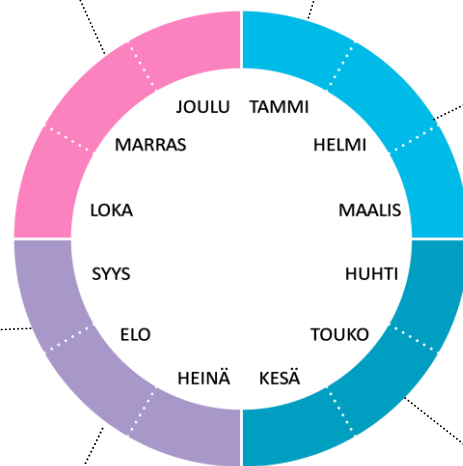
●●● Huomioidaan liikennekäyttäytyminen aina liikuttaessa päiväkodin ulkopuolella

●●● Korostetaan vanhemmille yleisesti liikkumisen tärkeyttä liikkumaan oppimisessa

●●● Leikitään linja-auto- tai junaleikkejä

●● Auton vapaapäivä
Tiedotetaan koteja auton vapaapäivästä ja valitaan vaihtoehtoisia tapoja tulla päiväkotiin

● Ohjeistus vanhemmille saattoliikenteestä
Toteutetaan yhteistyössä liikunta- tai teknisen toimen kanssa.

●● Motoriikan harjoittelu
Polkupyörällä, potkupyörällä tai -laudalla taitoradan läpi ajamista päiväkodin pihassa. Voidaan hyödyntää valtakunnallista Pyöräilyleikki-opasta.

Liikkumisen ohjaus

Päivähoitoikäisten oppimisesta suuri osa tapahtuu aikuisten antamien mallien ja esimerkin kautta. Kokemuksellisuus on tärkeä osa oppimisprosessia ja mahdollisuuksien mukaan kasvatus liitetään osaksi leikkiä tai siinä hyödynnetään toiminnallisuutta. Lapsen kasvaessa on hyvä havainnoida ja tunnistaa erilaisia liikennetilanteita ja kerrata yhdessä, miten niissä tulee toimia.

Vuosikelloon kirjatut teemat voivat kohdistua sekä lapsiin että varhaiskasvatusikäisten lasten vanhempiin.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi

www.liikenneturva.fi/fi/kampanjat/sina-teet-suojatien

pyoraliiitto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2017/09/py%C3%B6r%C3%A4ilyleikki_web.pdf

turvapupu.net

www.pyorallakouluun.fi

Esiopetus (liikenneturvallisuus)

••• Vanhempainillat ja keskustelutilaisuudet vanhempien kanssa

Otetaan puheenaiheeksi esimerkiksi kypärän, heijastimen tai turvaistuimen käyttö

• Heijastinpäivä, esim. heijastintarkkailu, heijastinkiikarointi
Toteutetaan oman suunnitelman mukaan

••• Liikenneaiheisia leikkejä, loruja, lauluja ja tehtäviä

••• Ohjattu kävely-, pyöräily- tai luontoretki

Liikennesääntöihin tutustumista

• Liikenneturvallisuusviikko

Liikenneturvallisuus huomioidaan viikon aikana. Aineistoa mm. Liikenneturvan tai OPH kautta [LINKKI](#)

•• Liikenneturvallisuuskoulutus opettajille

Yhteistyössä esim. Liikenneturva. Tarkistetaan käytössä oleva liikenneturvallisuusmateriaali

••• Sinä teet suojatien -kampanja

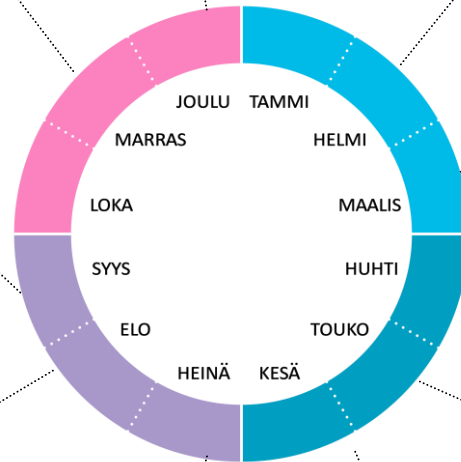
Vanhemmat ja poliisi voivat olla osallisia kampanjan toteutukseen [LINKKI](#)

•• Turvaa tenaville -tapahtuma

Turvallisuusaiheinen tapahtuma, jossa lapset kiertävät erilaisia rasteja [LINKKI](#)

• Pyöräilyn turvavarusteisiin tutustuminen

Kypärätesti kananmunalla, aiheeseen liittyvää askartelua

Liikenneturvallisuustyö

Esikoululaiset osaavat jo käsitteitä ja yksinkertaisia liikennesääntöjä. Pääpaino on silti turvallisten toimintamallien opettamisessa. Tärkeintä on käytännön harjoittelu ja opitun kertaaminen aina uudelleen ja uudelleen.

Esiopetukseen soveltuvana liikenneturvallisuusmateriaalina voi käyttää myös alempien kouluasteiden liikenneturvallisuusmateriaalia.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14-liikenteessa

www.edu.fi/kilpailut_ja_teemapaiivat/liikennekasvatus

www.poljin.fi/fi/pyorailykasvatus

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapsenmatkapuhelimen-kaaytto-liikenteessa

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/kaveleva-koulubussi-kimppakyyti-ilman-autoa

fillarilla.fi

turvapupu.net

Esiopetus (liikkumisen ohjaus)

●●● Huomioidaan liikennekäyttäytyminen aina liikuttaessa päiväkodin ulkopuolella

●●● Liikenneaiheisia leikkejä, loruja, lauluja ja tehtäviä

●● Auton vapaapäivä
Tiedotetaan koteja auton vapaapäivästä ja valitaan vaihtoehtoisia tapoja tulla kouluun / päiväkotiin

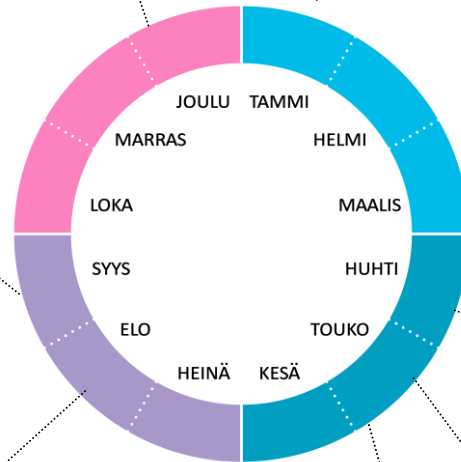
● Ohjeistus lapsille ja vanhemmille koulumatkaliikumisesta ja saattoliikenteestä
Yhteistyössä teknisen toimen kanssa ohjeistetaan esiopetuksen alkaessa lapsia ja heidän vanhempiaan esikoulumatkan kulkemisesta ja saattoliikenteestä.

● Pyörällä kouluun -päivä

● Pyöräilykurssi ja -retki
Yhteistyössä esim. Liikenneturvan ja pyöräilyseurojen kanssa.

● Lähikoulun liikenneympäristöön tutustuminen
Jos mahdollista, esiopetuksen puitteissa, muutoin opastetaan vanhempia huolehtimaan

● Pyöräilytaidon harjoittelu
Pihalla järjestetty taitorata. Voidaan hyödyntää Pyöräilyleikkejä -opasta.

Liikkumisen ohjaus

Kokemuksellisuus on tärkeä osa oppimisprosessia ja mahdollisuuksien mukaan kasvatus liitetään osaksi leikkiä tai siinä hyödynnetään toiminnallisuutta. Lapsen kasvaessa on hyvä havainnoida ja tunnistaa erilaisia liikennetilanteita ja kerrata yhdessä, miten niissä tulee toimia.

Vuosikelloon kirjatut teemat voivat kohdistua sekä lapsiin, että varhaiskasvatusikäisten lasten vanhempiin.

Pyöräilykurssi voidaan toteuttaa esimerkiksi rastiperusteisesti. Teemoina voivat olla pyörän huolto, pyöräilykypärän käyttö, pyörän käsittelytaidot, pyörän turvavarusteet ja liikennesäännöt.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikkujanviikko.fi

www.pyorallakouluun.fi

www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/taidatko_taitoajon_2015.pdf

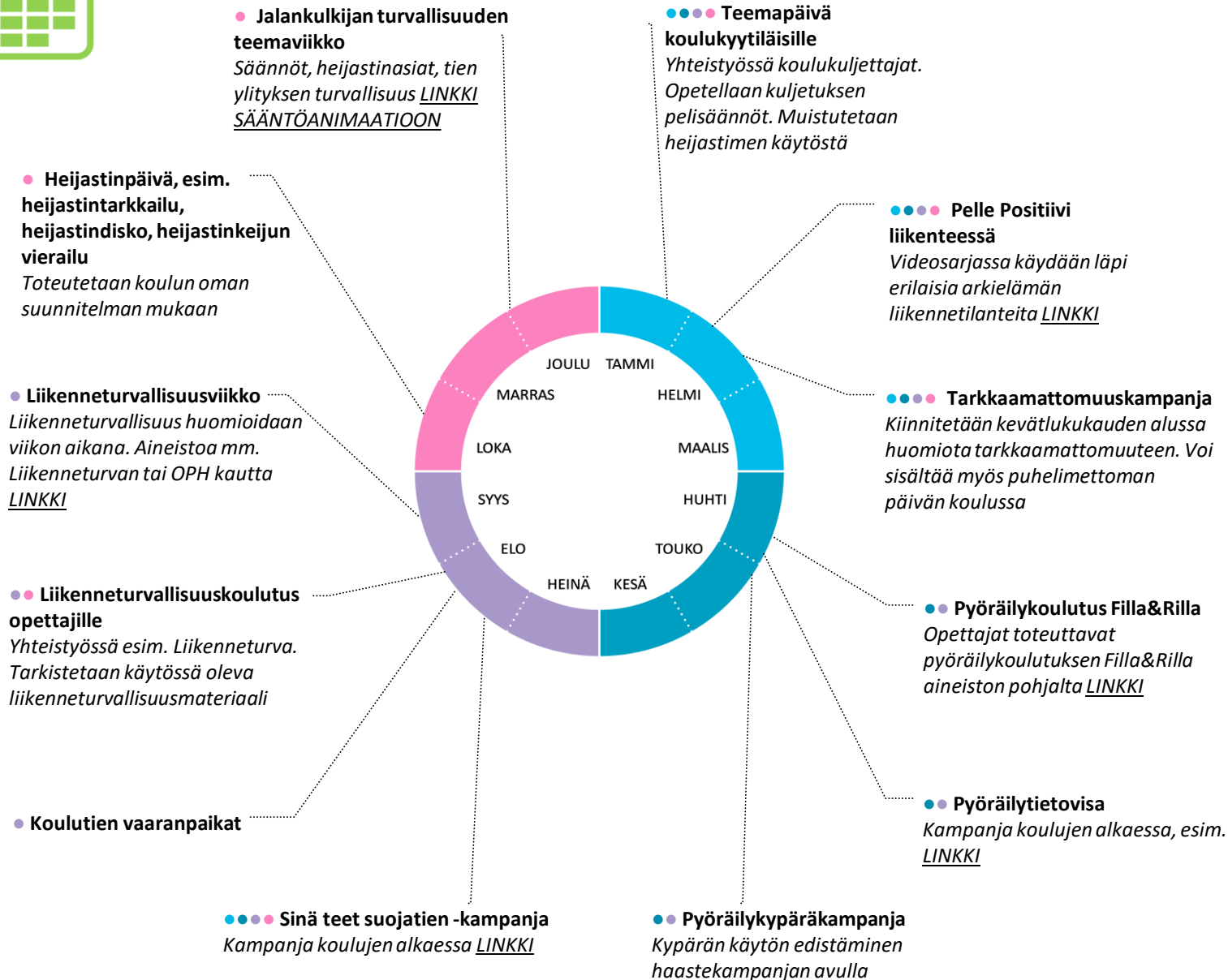
pyoralitto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2017/09/py%C3%B6r%C3%A4ilyeikkit_web.pdf

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapsen-matkapuhelimen-kaytto-liikenteessa

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/kaveleva-koulubussi-kimppakyyti-ilman-autoa

turvapupu.net

Perusopetus 1-3 -luokat (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Kouluilla ja oppilaitoksilla on suuri merkitys lasten ja nuorten turvallisen liikennekäyttämisen omaksumisessa ja turvallisuutta arvostavien asenteiden muodostumisessa. Perusopetuksen alussa liikennekasvatuksen keskeiset sisällöt liittyvät turvallisten toimintatapojen omaksumiseen oppilaan omassa lähiympäristössä.

Liikennekasvatuksen sisällöt laajentuvat sitä mukaa, kun oppilaiden liikkumistottumukset muuttuvat. Aluksi opetuksessa painottuu jalankulkijan ja auton matkustajan näkökulma. Pyöräilyä on myös hyvä käsitellä, sillä oppilaat pyöräilevät paljon erityisesti vapaa-ajallaan.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/opettajille

www.edu.fi/kilpailut_ja_teemapaivat/liikennekasvatus

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14-liikenteessa

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapsen-matkapuhelimen-kaytto-liikenteessa

extrat.liikenneturva.fi/heijastin

extrat.liikenneturva.fi/pyorailykypara

www.flickr.com/photos/liikenneturva/sets/72157669899922538

Perusopetus 1-3 -luokat (liikkumisen ohjaus)

●●●● Jalankulkijan kortti

Materiaalipaketti, joka sisältää keskeisimmät turvallisuustekijät kävelystä ja autolla matkustamisesta.

●●●● Meidän luokkamme

koulumatkat
Merkitään karttaan oppilaiden koulumatkat

● Liikennekäärme -peli

Tai vastaava haastekisa saattoliikenteen vähentämiseksi. Toteutetaan loppusyksyn aikana pyöräilykauden päätyttyä [LINKKI](#)

● Liikkujan viikko

●● Auton vapaapäivä

Tiedotetaan koteja auton vapaapäivästä ja valitaan vaihtoehtoisia tapoja tulla kouluun

● Koulujen kilometrikisa

Osallistutaan koulujen kilometrikisaan tai muulla tavoin edistetään pyöräilyä syksyllä

● Pyöräilevä/kävelevä koulubussi

● Ohjeistus oppilaille ja vanhemmille koulumatkaliikumisesta ja saattoliikenteestä

Yhteistyössä teknisen toimen kanssa ohjeistetaan koulujen alkaessa oppilaita ja heidän vanhempiaan koulumatkan kulkemisesta ja saattoliikenteestä.

●● Matkapäiväkirja "Minä liikenteessä"

Seurataan omia liikkumistottumuksia

● Pyöräilyviikko

●● Pyöräilykurssi

Yhteistyössä esim. Liikenneturva, pyöräilyseurat

●● Pyörällä kouluun -päivä

●● Taitoajorata

●● Pyöräparaati

●● Pyöräretki

●● Pyöräsuunnistus

●● Pyöränhuolto esim.

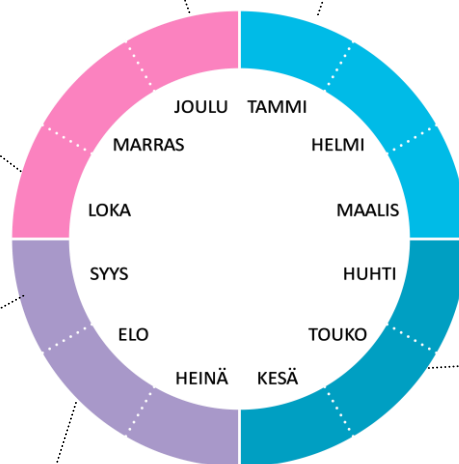
liikuntatunnilla

Teknisen työn opettaja

●● Pyöräilymerkki

"Pyöräilyajokortti"

●● Pyöräilyleikit

Liikkumisen ohjaus

Oppimisessa keskeistä on liikenteen toimintatapojen ja liikennesääntöjen opettelu. Lapsi voi alkaa arvioida myös omaa toimintaansa.

Pyöräilykurssi voidaan toteuttaa esimerkiksi rastiperusteisesti. Teemoina voivat olla pyörän huolto, pyöräilykypärän käyttö, pyörän käsittelytaidot, pyörän turvavarusteet ja liikennesääntöt.

Pyöräilyviikkoa vietetään toukokuun 2. viikolla.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.pyorallakouluun.fi

www.kilometrikisa.fi

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/kaveleva-koulubussi-kimppakyyti-ilman-autoa

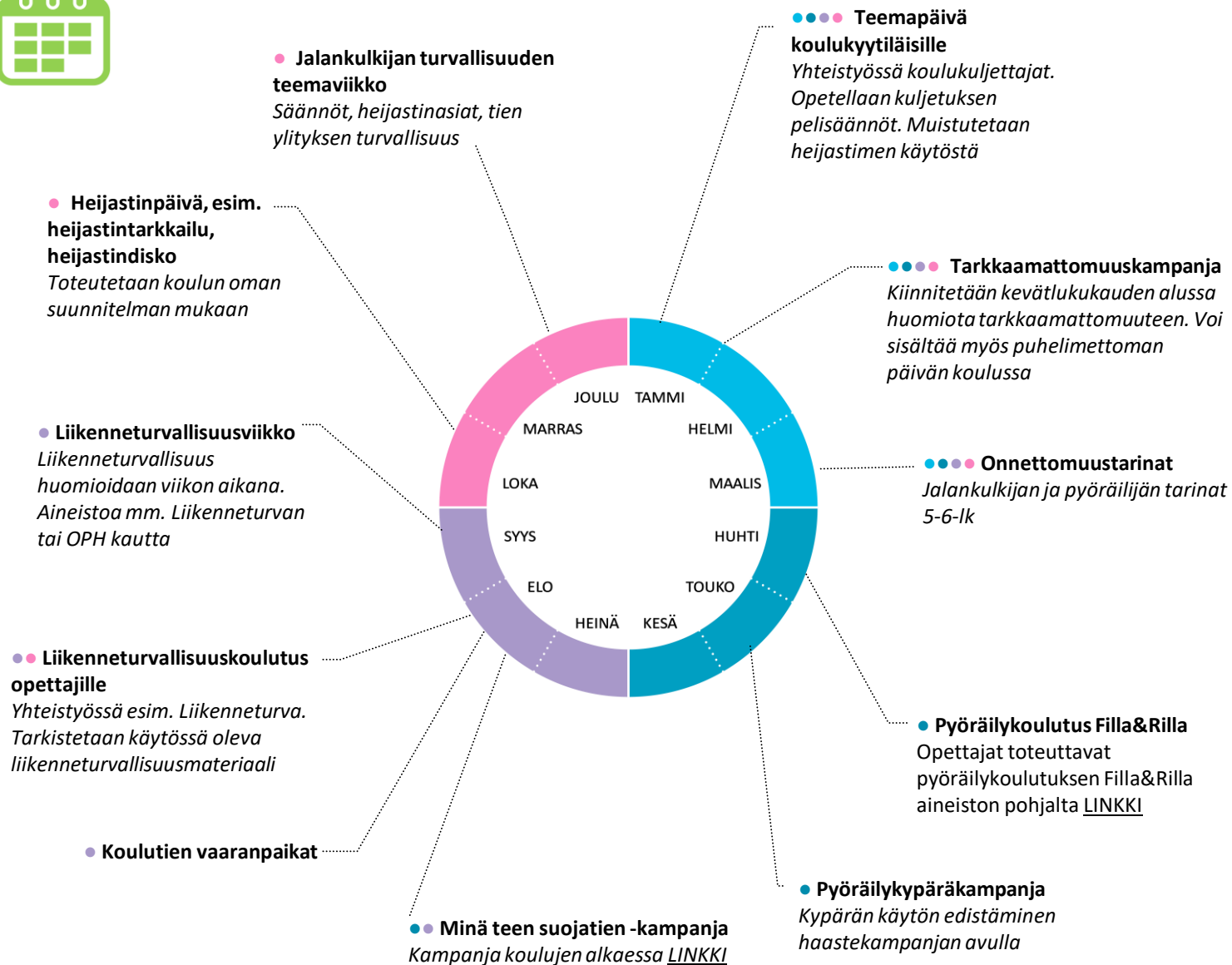
pyoraliitto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2017/09/py%C3%B6r%C3%A4ilyleikit_web.pdf

pyoraliitto.fi/wordpress/wp-content/uploads/2017/09/katsastuskortti_web.pdf

www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Hurahdus/jalankulkijan_kortti_opettajan_ohjeet.pdf

www.tervekoululainen.fi/ylakoulu/ymparisto-ja-varusteet/jalankulku

Perusopetus 4-6 -luokat (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Nykyäänä koulun liikennekasvatus on paljon laajempi kokonaisuus kuin vain nippu sääntöjä. Siihen liittyy ennakointi, turvallisuus, terveysriskien tunnistaminen ja niiden välttäminen, vastuullisuuteen kasvaminen, sosiaalinen ja eettinen näkökulma, muiden huomioiminen ja kulkutapojen valinnat.

Liikenneturvallisuusviikolla teemana voivat olla esimerkiksi tarkkaamattomuus, arvaamaton käyttäytyminen liikenteessä, koulumatkan kulkutapavalinnat, turvavyön ja pyöräilykypärän käyttö, koulukuljetuksissa käyttäytyminen tai turvalliset koulureitit. Teemapäivään tai -viikolle voi pyytää vierailijoita esim. poliisista, pelastuslaitokselta, Liikenneturvasta tai SPR:ltä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.edu.fi/kilpailut_ja_teemapaiivat/liikennekasvatus

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14-liikenteessa

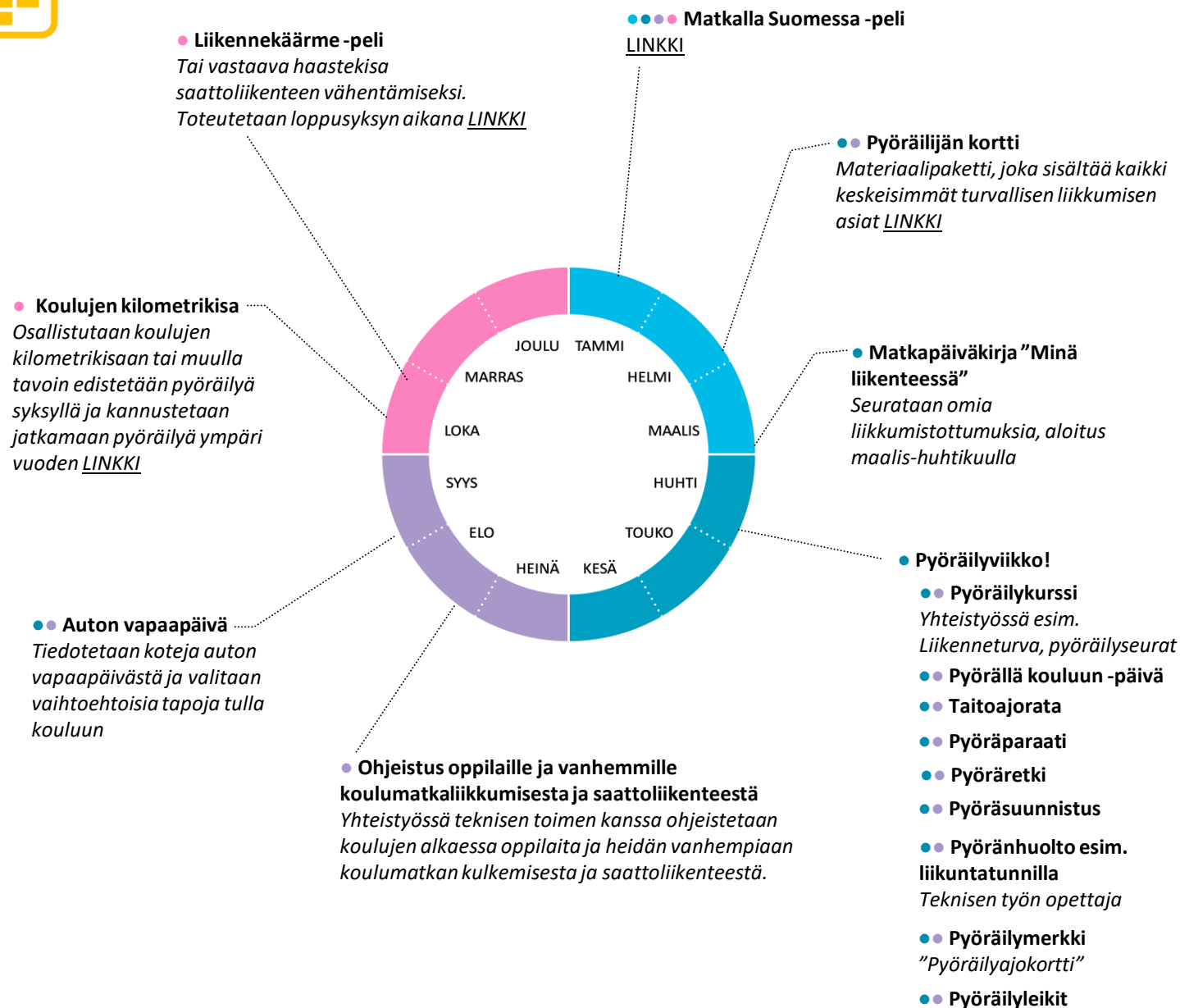
fillarilla.fi

www.autoliitto.fi/tutustu-toimintaamme/fillarimestari

extrat.liikenneturva.fi/pyorailykypara

www.flickr.com/photos/liikenneturva/sets/72157669899922538

Perusopetus 4-6 -luokat (liikkumisen ohjaus)

Liikkumisen ohjaus

Perusopetuksen alussa liikennekasvatuksen sisällöt liittyvät turvallisten toimintatapojen omaksumiseen oppilaan omassa lähiympäristössä. Opetuksessa painottuu jalankulkijan, pyöräilijän ja auton matkustajan näkökulma. Erityisesti pyöräilyä on hyvä käsitellä, sillä oppilaat pyöräilevät paljon erityisesti vapaa-ajallaan. Lisäksi pyöräily kulkumuotonaan edellyttää usein jalankulkua täsmällisempää ja reaktioiltaan nopeampaa ymmärrystä liikennesäännöistä.

Pyöräilykurssi voidaan toteuttaa esimerkiksi rastiperusteisesti. Teemoina voivat olla pyörän huolto, pyöräilykypärän käyttö, pyörän käsittelytaidot, pyörän turvavarusteet ja liikennesäännöt.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikkujanviikko.fi

www.poljin.fi

www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Hurahdus/pyorailijankortti.pdf

www.pyorallakouluun.fi

www.motiva.fi/matkalla_suomessa

www.kilometrikisa.fi

www.poljin.fi/fi/pyorailykasvatus

Perusopetus 7-9 -luokat (liikenneturvallisuus)

• Teemapäivä koulukytiläisille

Yhteistyössä koulukuljettajat

• Heijastinpäivä, esim. heijastintarkkailu

Toteutetaan koulun oman suunnitelman mukaan

• Liikenneturvallisuusviikko

Liikenneturvallisuus huomioidaan viikon aikana. Aineistoa mm. Liikenneturvan tai OPH kautta

••• Mopotarkastus

Mopon kunnon ja varusteiden tarkastuskortti [LINKKI](#)

•••• Liikenneturvallisuuskoulutus opettajille

Yhteistyössä esim. Liikenneturva. Tarkistetaan käytössä oleva liikenneturvallisuusmateriaali

•••• Tiedotus Wilmassa

Tiedotetaan vanhempia ajankohtaisista teemoista Wilman kautta, koululla vastuhenkilö tähän tehtävään

•••• Tarkkaamattomuuskampanja

Kiinnitetään kevätlukukauden alussa huomiota tarkkaamattomuuteen. Voi sisältää myös puhelittoman päivän koulussa

•••• Onnettomuustarinat

Mopoilijan ja moottoripyörän sekä auton matkustajan tarinat 7-9-lk

•••• Nou hätä! -kampanja

Pelastustoimen turvallisuuskampanja 8.-luokille

•••• #rohkee -kampanja

9-luokkalaisille sopiva rattijuopumuksen vastainen kampanja

•••• Mopo-/moketapahtuma tai koulutus

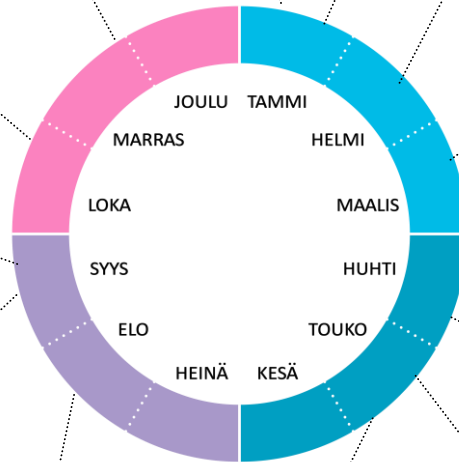
Koulun tarpeen mukainen mopokoulutus/tapahtuma. Sääntöasiat ym.

•••• Pyöräilykypäräkampanja

Kampanja tai koulutus turvallisen pyöräilyn edistämiseksi

•••• Liikenteen palkitsemiskampanja

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa vaihtuvalla teemalla (heijastin, kypärä, koulukuljetukset ym.)

Liikenneturvallisuustyö

Yläkoululaiset liikkuvat paljon. Liikkuminen ikätovereiden kanssa niin koulu- kuin vapaa-ajan matkoillakin lisääntyy. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen lisäksi mopot tulevat yläkouluikäisten kulkumuotovalikoimaan.

Yläkouluikäiset ovat alttiita kaveripiirin vaikutukselle myös liikenteessä ja joukkoon kuuluakseen saattavat tehdä asioita, joita eivät normaalisti tekisi. Tämä näkyy lisääntyneenä riskinottona ja omien taitojen yliarviointina.

Perusasteen loppupuolella liikennekasvatuksen sisällöissä vahvistuu yksilön oman toiminnan ohella myös liikenneturvallisuuden yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen näkökulma.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/opettajille

www.edu.fi/kilpailut_ja_teemapaivat/liikennekasvatus

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/nuoret

www.poljin.fi/fi/pyorailykasvatus

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/mopoilijat

www.nuortenakatemia.fi/oppimateriaaleja/liikennekasvatus

www.nuortenakatemia.fi/hankkeet/paata-itse

www.flickr.com/photos/liikenneturva/sets/72157669899922538

Perusopetus 7-9 -luokat (liikkumisen ohjaus)

• Koulujen kilometrikisa

Osallistutaan kilometrikisaan tai muulla tavoin edistetään pyöräilyä syksyllä [LINKKI](#)

• Bussilla liikkuminen

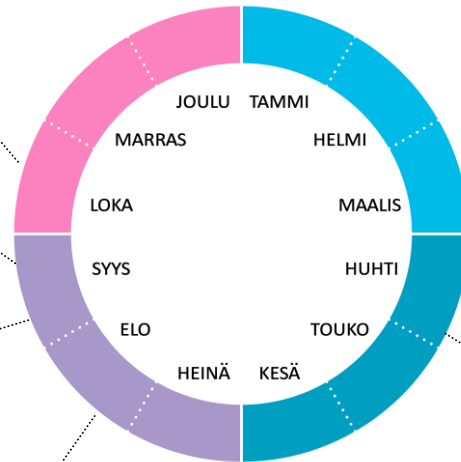
Selvitetään oppitunnilla oman kunnan joukkoliikennettä

• Auton vapaapäivä

Tiedotetaan koteja auton vapaapäivästä ja valitaan vaihtoehtoisia tapoja tulla kouluun

• Ohjeistus oppilaille ja vanhemmille koulumatkaliikumisesta ja saattoliikenteestä

Yhteistyössä teknisen toimen kanssa ohjeistetaan koulujen alkaessa oppilaita ja heidän vanhempiaan koulumatkan kulkemisesta ja saattoliikenteestä. Keskustellaan omien liikkumisvalintojen vaikutuksesta ympäristöön.

• Matkapäiväkirja "Minä liikenteessä"

Seurataan omia liikkumistottumuksia

• Pyöräilyviikko!

- Pyörällä kouluun -päivä
 - Pyöräparaati
 - Pyöräretki
 - Pyöränhuolto esim. liikuntatunnilla
- Teknisen työn opettaja

Liikkumisen ohjaus

Liikennekasvatuksen sisällöt laajentuvat sitä mukaa, kun oppilaiden liikkumistottumukset muuttuvat. Tärkeintä on, että liikenneturvallisuus nostetaan esille säännöllisesti.

Perusopetussuunnitelmissa oppilas nähdään aktiivisena toimijana ja oppiminen vuoro-vaikutteluisena tapahtumana. Liikennekasvatuksen sisältöjä voidaan tarjota osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia ja osana jokaista oppiainetta. Liikennekasvatus voi myös olla yksi koulun omista tai paikallisesti tarjottavista monialaisista oppimiskokonaisuuksista.

Ikäluokalle soveltuvia liikkumisen ohjauksen tapahtumia ovat mm. koulujen kilometrikisa sekä mopoturvallisuustempaukset.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikkujanviikko.fi

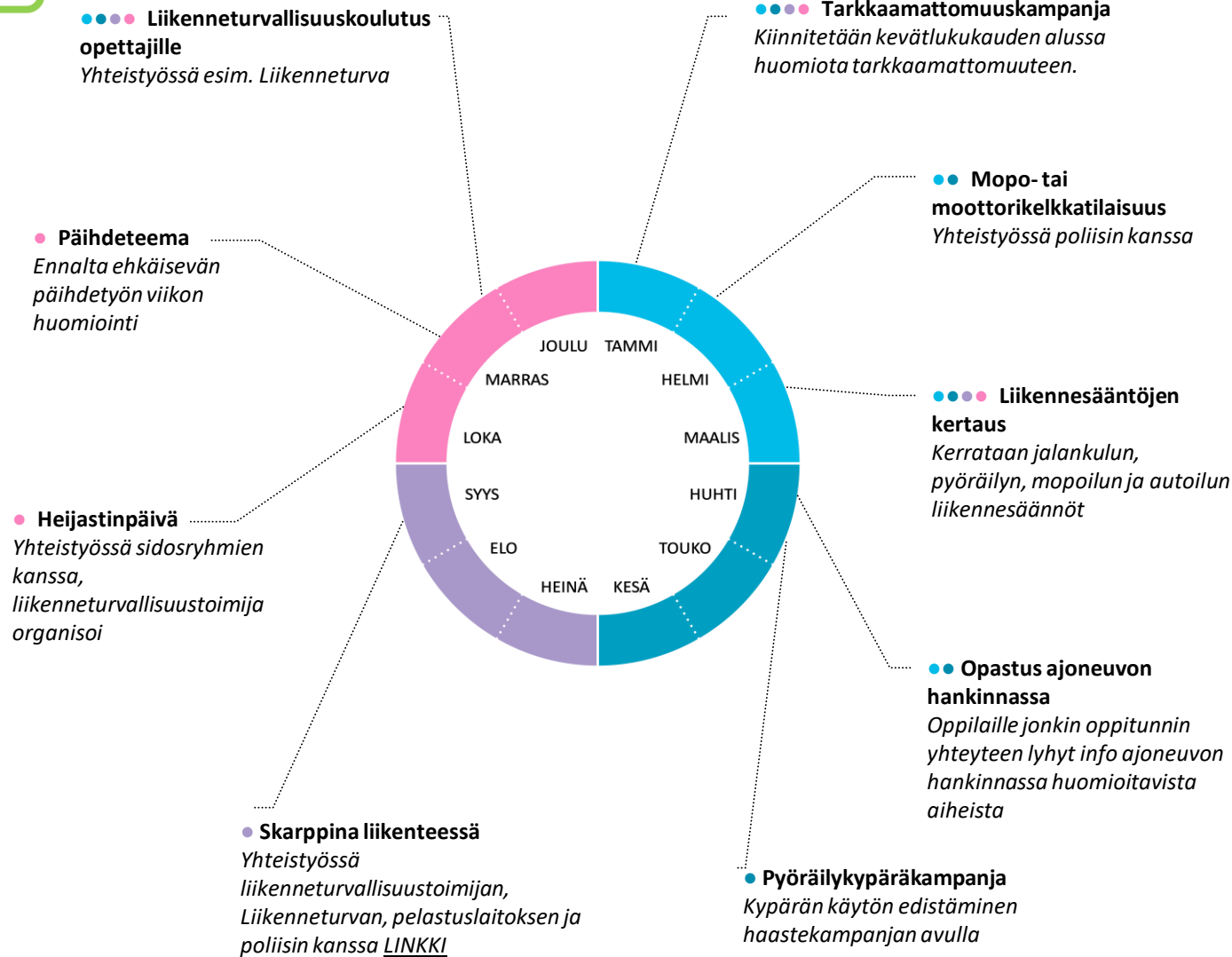
www.poljin.fi

www.kilometrikisa.fi

extrat.liikenneturva.fi/pysahtymismatka-mopo/fi

www.poljin.fi/fi/pyoraiklykasvatus

Toisen asteen opetus (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Lukiossa liikenneturvallisuusteema sopii käsiteltäväksi esimerkiksi osana terveystiedon tai yhteiskuntaopin aineita. Liikenneturvallisuus voidaan valita myös soveltavan kurssin aiheeksi.

Ammatillisen koulutuksen perustutkinnoissa liikennekasvatus voidaan integroida ajankoh- taisten teemojen avulla yhteisiin tutkinnon osiin ja ammatillisiin tutkinnon osiin

Liikenneturvallisuustyössä hyödynnettäviä kampanjoita ovat mm. Skarpina liikenteessä, jonka tavoitteena on havainnollistaa nuorille tarkkaavaisuuden merkitystä liikenteessä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/taxonomy/term/24/toinen-aste

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.liikkujanviikko.fi

www.ehyt.fi/fi/nuoret

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/nuoret

www.nuortenakatemia.fi/oppimateriaalit/liikkuva-draamatyopaja

www.autokoululiitto.fi

Toisen asteen opetus (liikkumisen ohjaus)

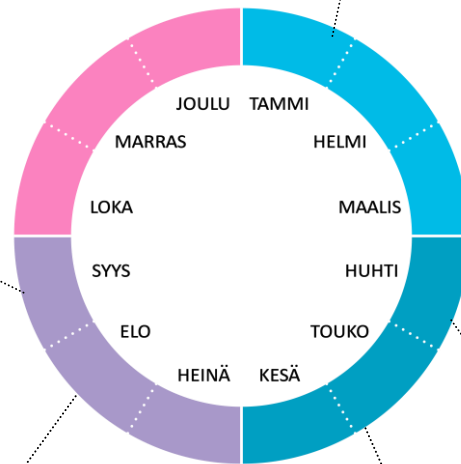

• Auton vapaapäivä

Tapahtuman tai kampanjan järjestäminen yhteistyössä järjestöjen kanssa.

• Ohjeistus opiskelijoille ja etenkin uusille opiskelijoille koulumatkan liikkumisesta

Tiedotetaan pysäköintiperiaatteista mm. pyörän, mopon ja autojen osalta. Tiedotetaan joukkoliikenneyhteyksistä ja kannustetaan viisaaseen liikkumiseen koulumatkoilla. Keskustellaan omien liikkumisvalintojen vaikutukset ympäristöön.

• Liikkuminen oppimisjaksoilla

Keskustellaan opiskelijoiden kanssa liikkumismahdollisuuksista harjoittelupaikkaan ja mietitään mahdollisuudet liikkua viisaasti ja tarvittaessa opastetaan joukkoliikenteen käyttöön.

• Bussilla liikkuminen

Huomioidaan joukkoliikenteen aikataulut oppilaitoksen aikataulusuunnittelussa, tiedotetaan opiskelijoita olemassa olevasta joukkoliikenteestä.

• Pyöränhuolto esim. liikuntatunnilla

Teemaksi esimerkiksi yhdellä kevään oppitunnilla.

• Pyörällä kouluun -päivä

Huomioidaan oppilaitoksessa valtakunnallinen teemaviikko ja järjestetään tapahtuma tai kampanja.

Liikkumisen ohjaus

Toisella asteella liikennekasvatuksen sisällöissä vahvistuu yksilön oman toiminnan ohella myös liikenneturvallisuuden yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen näkökulma. Turvallisuuden ohella käsitellään myös ympäristöön ja terveyteen liittyviä kysymyksiä.

Liikennekasvatus voidaan integroida ajan-kohtaisten teemojen ja tapahtuma-päivien avulla osaksi opetusta.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

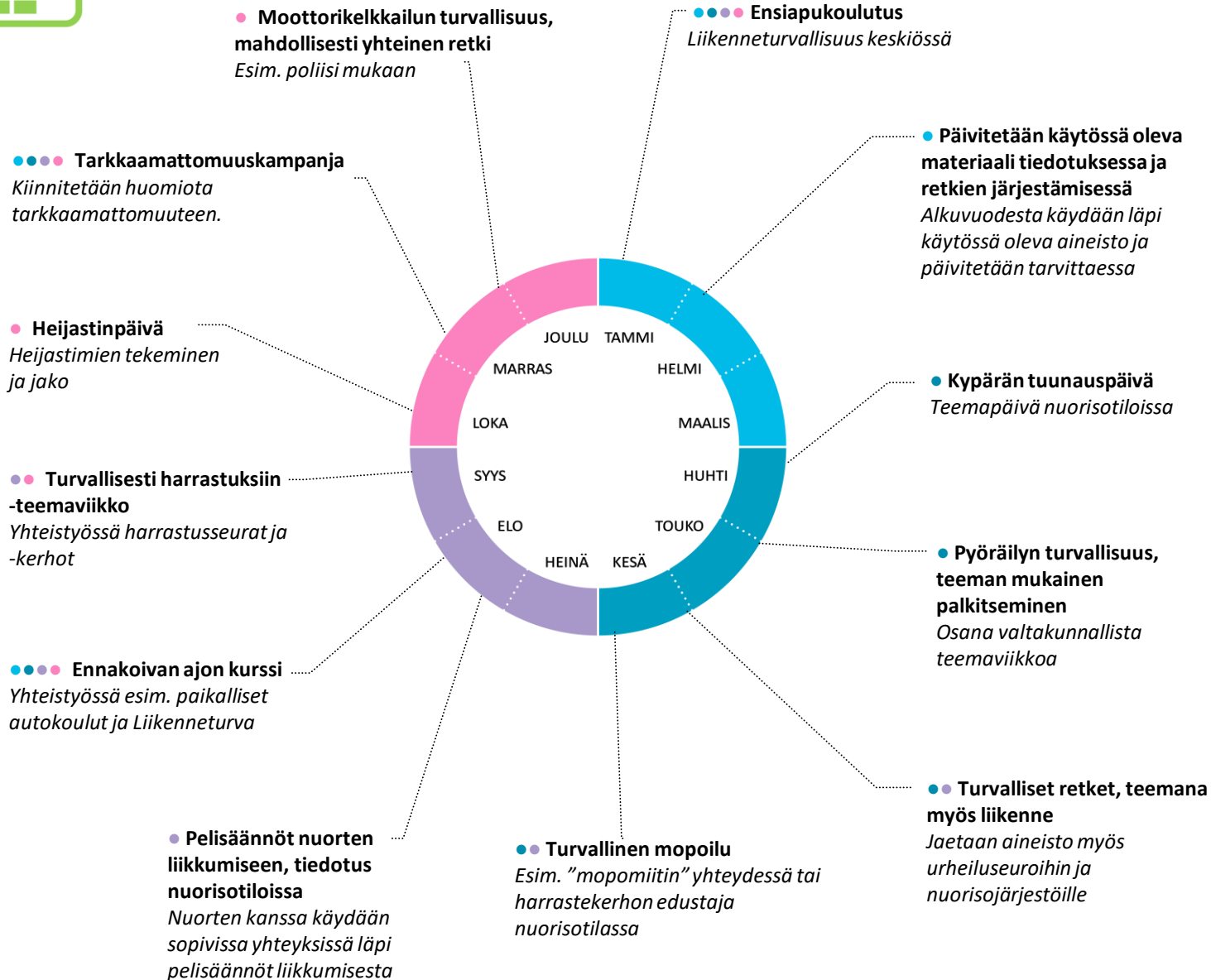
www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.liikkujanviikko.fi

elämäsi moottori.fi

www.kilometrikisa.fi

Nuoriso ja vapaa-aika (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki. Nuorisotyötä edistetään liikunnallisella, kulttuurisella, kansainvälisellä ja monikulttuurisella nuorisotoiminnalla.

Tärkeää olisi saada nuoret itse osallistumaan liikenneturvallisuustyön suunnitteluun ja tekemiseen. Sosiaalinen media on tärkeä vuorovaikutuskanava nuorten kanssa tehtävässä liikenneturvallisuustyössä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

[Skarppina liikenteessä](#)

[Turvallisesti harrastuksiin](#)

www.ehyt.fi/fi/nuoret

www.nuortenakatemia.fi/materiaalipankki

www.nuortenakatemia.fi/hankkeet/paata-itse

Nuoriso ja vapaa-aika (liikkumisen ohjaus)

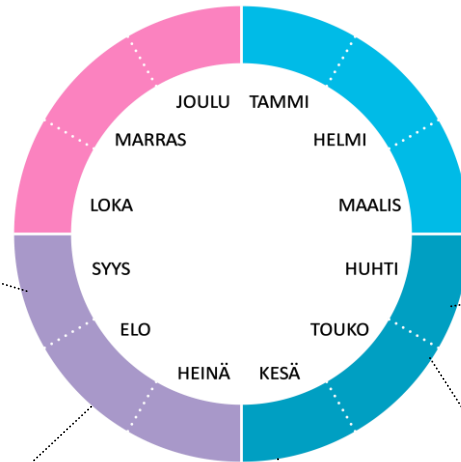

• Tiedottaminen joukkoliikenteestä

Nuorisotiloissa joukkoliikenteen aikataulutiedotus ja mahdollinen kampanjaviikko tai -päivä (sovitaan liikennöitsijän kanssa).

• Pyörällä harrastuksiin

Yhteistyössä harrastusseurat. Haastekisa harrastuskauden alkaessa.

• Pyöränhuolto

Esimerkiksi pyörähuoltopaja nuorisotiloissa tai pyöräparkin tuunaaminen nuorisotiloihin nuoria osallistaen.

• Pyöräretki

Järjestetään teemaretkiä, kuten kulttuuri-, luonto- ja kyläpyöräilyt. Koko perheen pyöräretket.

• Pyöräsuunnistus

Rastien merkitseminen maastoon sekä kartalle.

Liikkumisen ohjaus

Liikkumisen ohjauksen keinoja ovat liikenteeseen liittyvien tapahtumien, tempausten ja toimintaprojektien järjestäminen.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/nain_liikut_viisaasti/valitse_auto_viisaasti

autovertaamo.trafi.fi

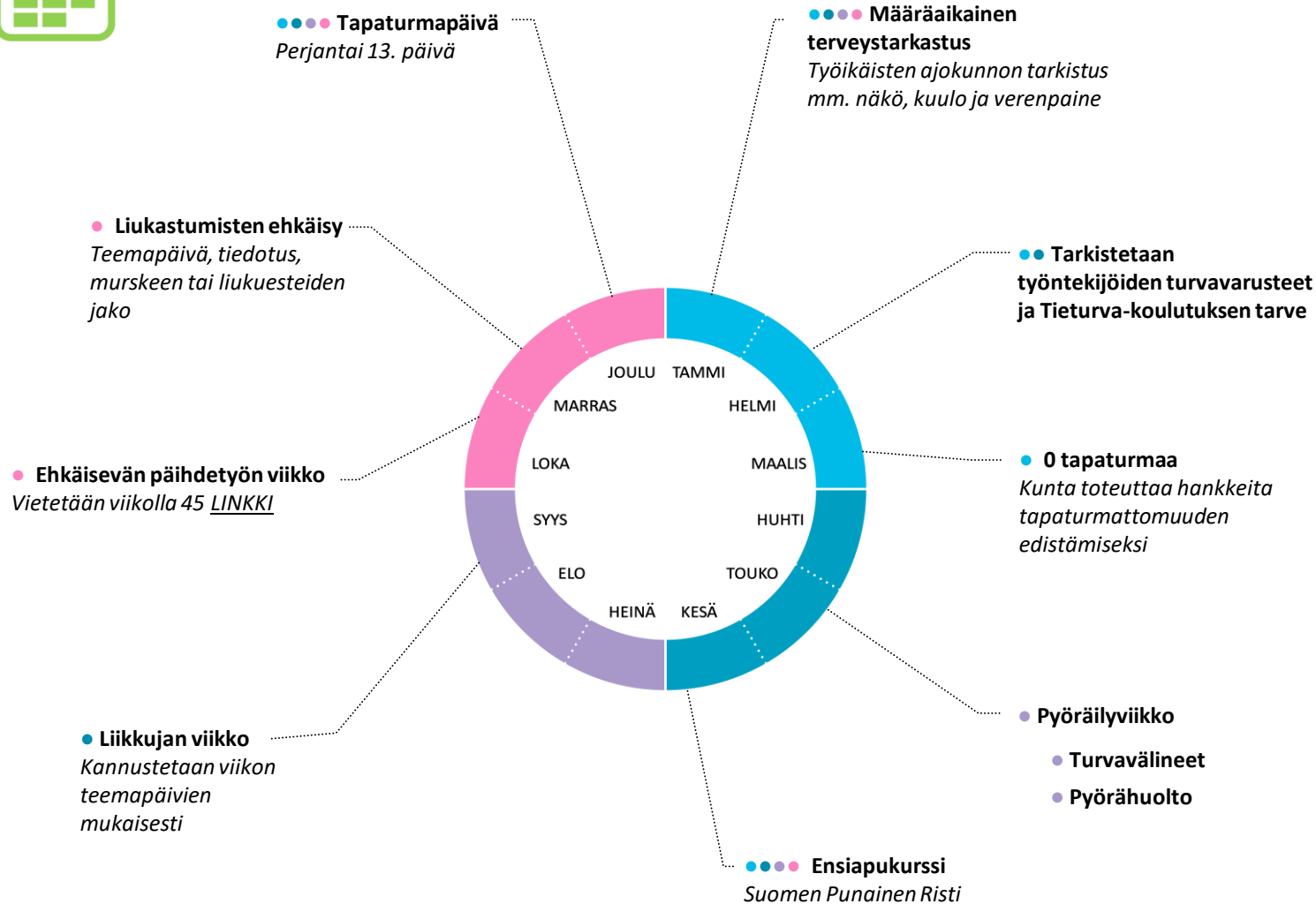
www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.liikkujanviikko.fi

www.elamasimoottori.fi

www.kilometrikisa.fi

Työterveys ja -suojelu (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Arkiliikunnan edistäminen työmatkoilla sekä työasiamatkojen liikennetapaturmien seuranta ja ennaltaehkäisy voidaan sisällyttää työterveys-huollossa käsiteltävien ja keskusteltavien asioiden piiriin.

Liikenneasioista keskustelu on tärkeää etenkin henkilöstöryhmissä, joissa työnkuva käsittää paljon liikkumista, kuten kotikäyntejä tekevä sosiaali- ja terveyshuollon henkilöstö.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikkujanviikko.fi

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/tyoliikenne-0

www.ehyt.fi/fi/aikuiset

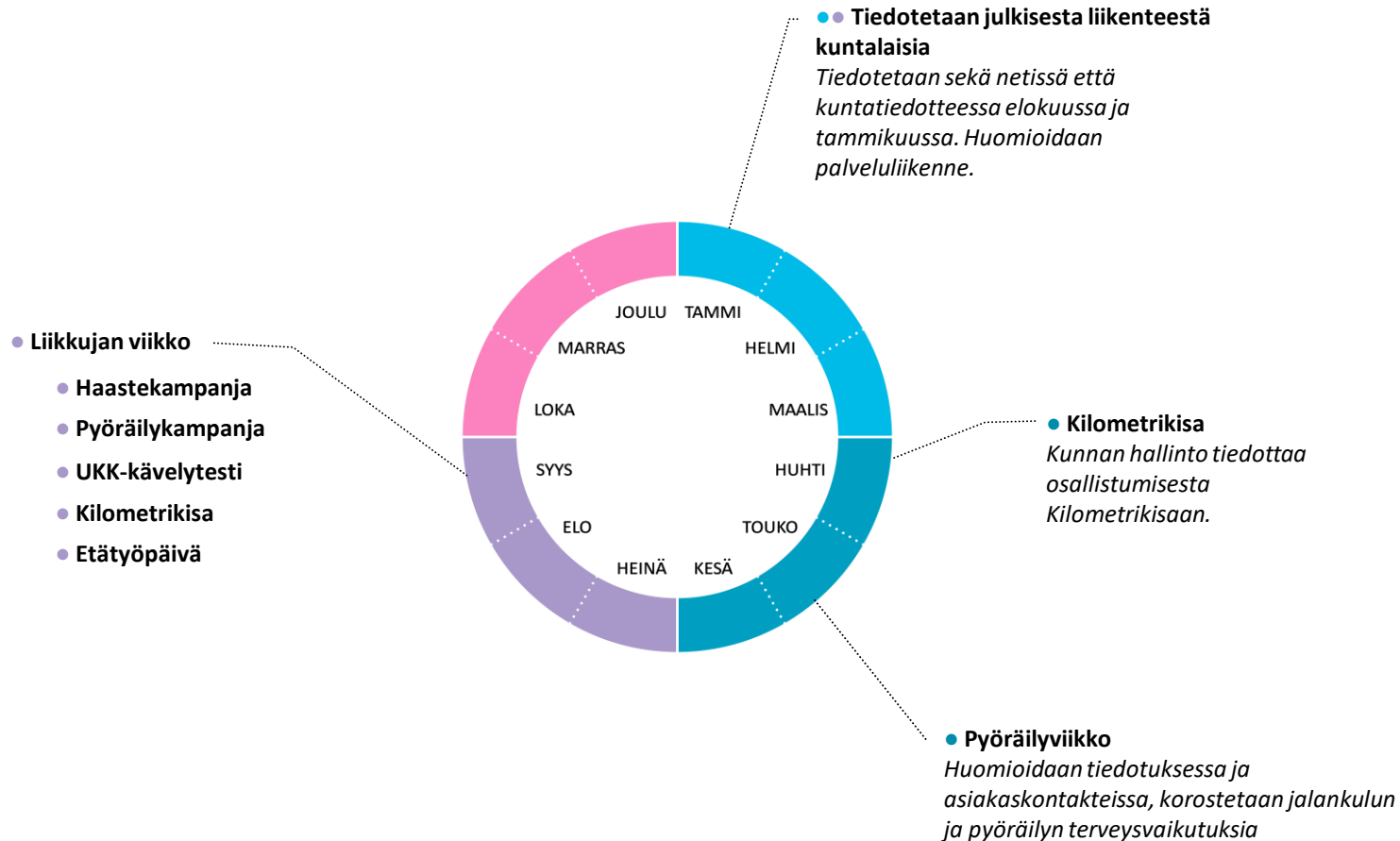
www.kkiohjelmia.fi

www.liukastumisvaroitus.fi

www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikuminen/liikkumisen_ohjaus/viisaan_liikkumisen_v_erkosto_vili

www.flickr.com/photos/liikenneturva/sets/72157669899922538

Työterveys ja -suojelu (liikkumisen ohjaus)

Liikkumisen ohjaus

Kodin ja työpaikan väliseen liikkumiseen ja työasiointimatkojen kulkutapoihin voidaan vaikuttaa myös työnantajan suunnasta. Työntekijöiden kannustaminen aktiiviseen arkiliikkumiseen, kuten pyöräilyyn ja kävelyyn lisää työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia. Työterveyshuollon kanssa voidaan sopia, että arkiliikuminen ja työmatkat otetaan puheeksi työterveystarkastuksissa.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.poljin.fi/fi/toimintaa/pyorailyviikko

www.liikkujanviikko.fi

www.kkiohjelma.fi

www.steg.fi/fi/aloitus/kilpailut/askleet-kevatkampanja-2018/aloitus.aspx

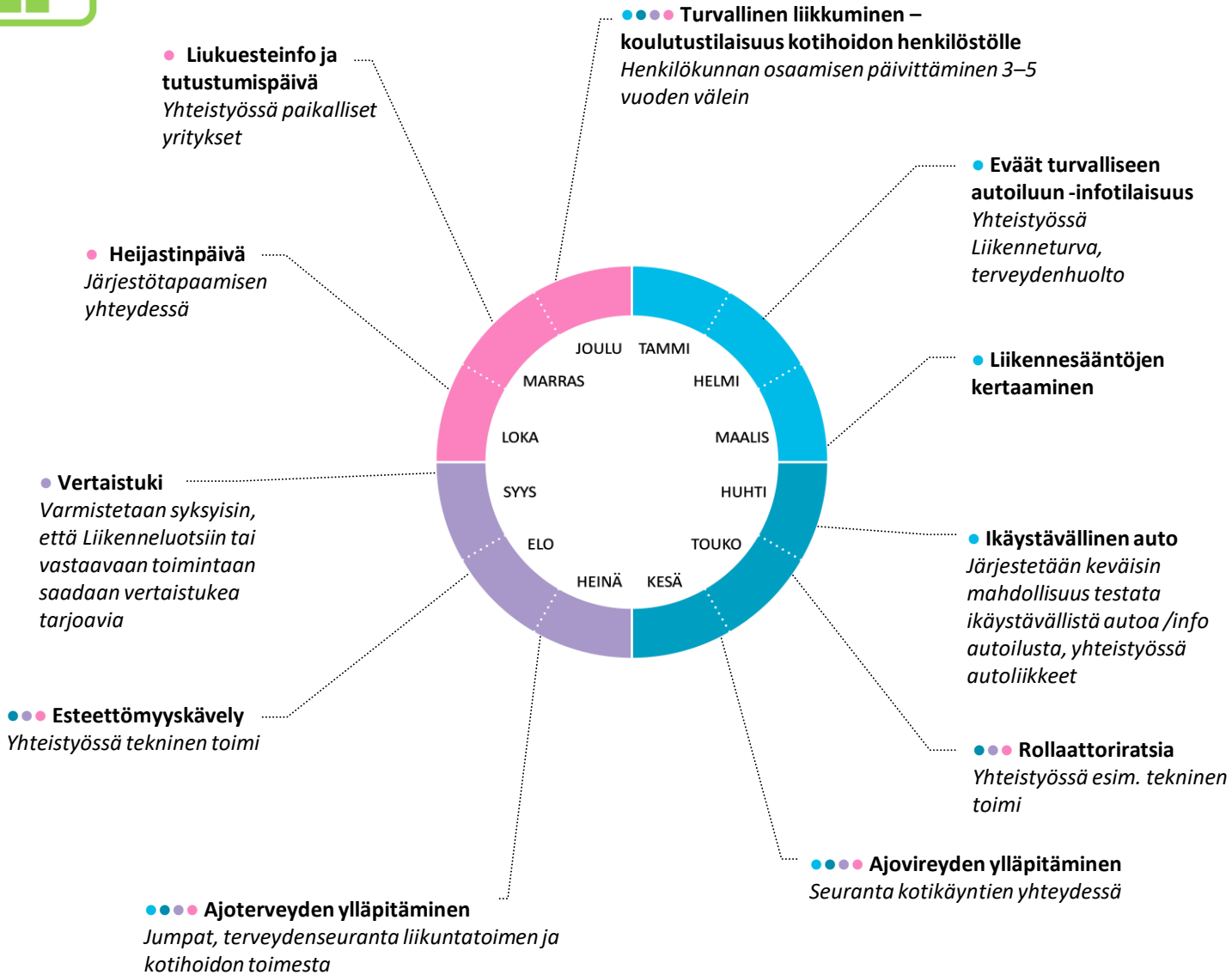
www.trafi.fi/oleedellakavija

elamasimoottori.fi

www.fiksustitoihin.fi

www.motiva.fi

läkkäät (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Väestön ikääntyessä kunnan on huolehdittava ikäihmisten liikkumismahdollisuuksista ja liikkumisen turvallisuudesta. Itsenäinen liikkuminen on tärkeä osa ikäihmisten elämisen laatua. Ikäihmiset tarvitsevat tietoa kunnan liikennepalveluista, liikennetarkoituksista ja liikenteen turvallisuuskäytännöistä.

Rollaattoriratsiassa tarkistetaan rollaattorien ja muiden apuvälineiden kunto sekä tehdään pieniä kunnostustoimenpiteitä (jarrujen säätäminen, heijastintarrojen uusiminen, pyörien ilmanpaineiden tarkistaminen).

Vuosikelloon kirjattuja teemoja pidetään esillä myös kotihoidon käynneillä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.ehyt.fi/fi/ikaantyneet-1

www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/iakkaat-1

www.voimaavanhuuteen.fi

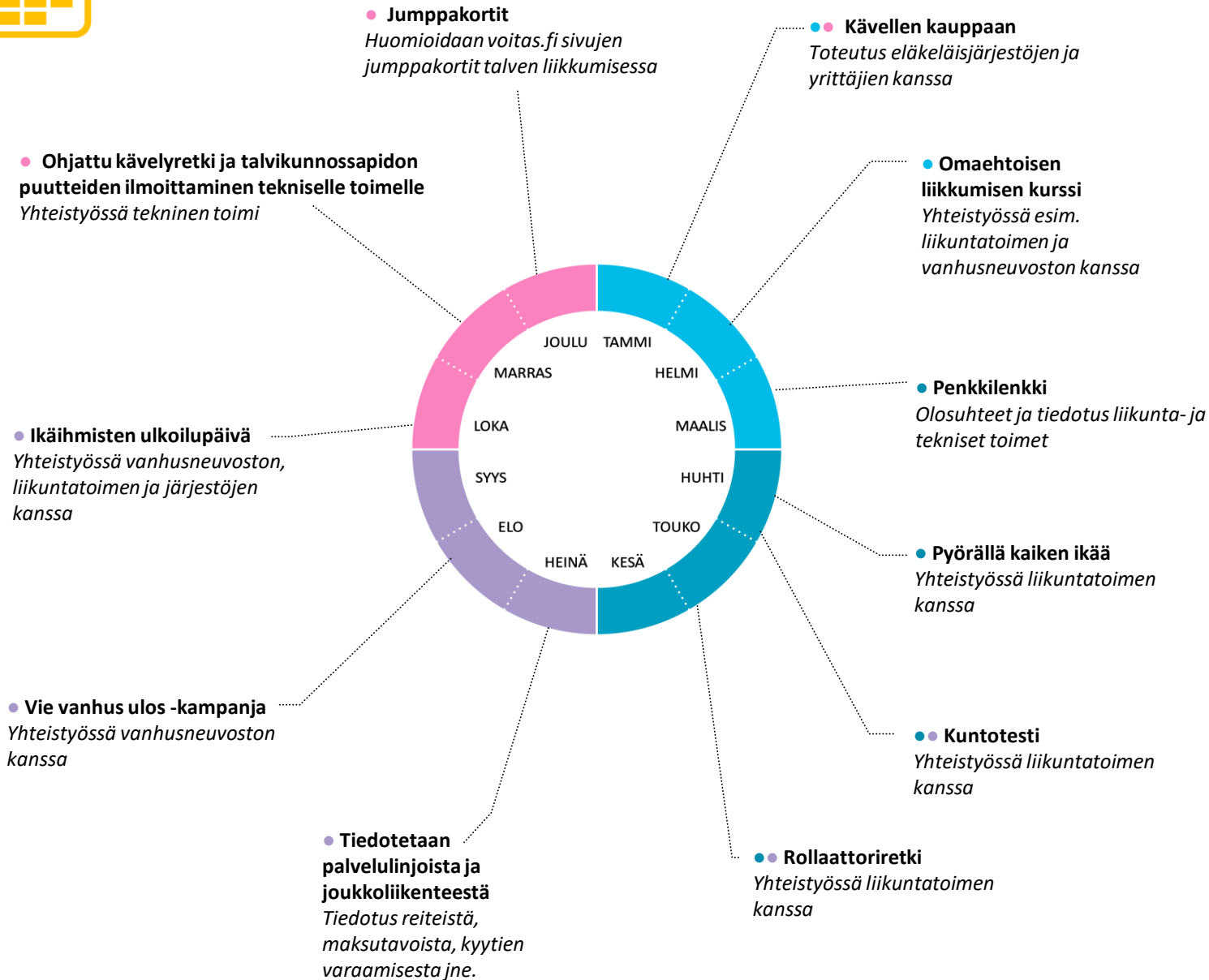
www.kkihojelma.fi

www.liukastumisvaroitus.fi

extrat.liikenneturva.fi/kuljettajanitsearviointi/new

<https://www.invalidiliitto.fi/esteetonfi>

läkkäät (liikkumisen ohjaus)

Liikkumisen ohjaus

Itsenäisen liikkumisen tukeminen on tärkeä osa ikäihmisten elämisen laatua. Ikäihmiset tarvitsevat tietoa kunnan liikennepalveluista, liikennetarkoituksista ja liikenteen turvallisuuskäytännöistä.

Ohjattua tukea ja kannustamista itsenäiseen liikkumiseen on hyvä tarjota erilaisia paikallisia liikuntatapahtumia ja -tempauksia järjestämällä.

Ikäihmisten näkökulmasta on hyödyllistä, jos liikenneturvallisuustyön osana pyritään parantamaan myös liikkumisympäristön esteettömyyttä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

elamasimoottori.fi

pyorallakaikenikaa.fi

www.ukkinstituutti.fi

www.voimaavanhuuteen.fi

www.vievanhusulos.fi

www.unelmienliikuntapaiva.fi

www.voitas.fi/

www.ikainstituutti.fi

Tekninen toimi (liikenneturvallisuus)

●●●● Henkilöstön liikenneturvallisuuskoulutus

Toteutetaan tietoisikumuotoisena tarvittaessa yhteistyötahon kanssa

● Kiinteistöille tiedote talvikunnossapidon vastuista

Tiedotteen jakaminen suoraan ja paikallislehden kautta

● Tietoisku heijastimen tarpeellisuudesta

Yhteistyössä sidosryhmien kanssa

● Kiinteistöille tiedote liittymien näkemistä ja raivauksista

Tiedotteen jakaminen suoraan ja paikallislehden kautta

●●●● Sähköinen palautejärjestelmä liikenteen pienistä parantamistoimenpiteistä

Kuntalaisille kanava antaa palautetta, kunnan www-sivuille myös Liikenneviraston palauteväylä

●● Tarkistetaan työntekijöiden turvavarusteet ja tieturva-koulutuksen tarve

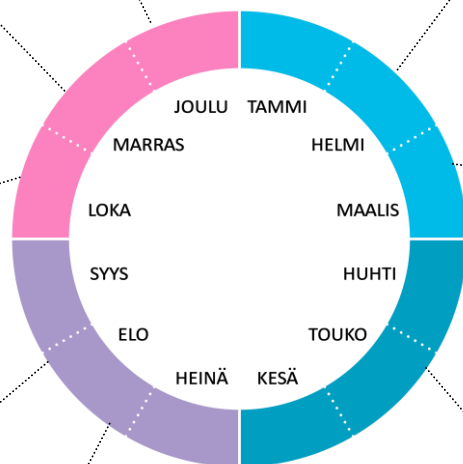
Tarkistetaan liikkumisen turvalaitteet ja tieturvakortit

● Tietoisku pyöräilysäännöistä ja -reiteistä

Voidaan tiedottaa samalla jalankulku- ja pyöräilyreitit

●●●● Näkemäesteiden kartoitus ja poisto erityisesti koulureiteillä

Kartoitetaan keväällä mm. palautteen kautta ja kohdistetaan kunnossapito ongelmakohtiin

Liikenneturvallisuustyö

Teknisen toimen vastuualueet näkyvät ja vaikuttavat jokaisen kuntalaisen arkipäivään. Liikenneturvallisuus tulee ottaa huomioon katusuunnitelmissa ja paikallisessa liikenne-politiikassa, väylien hoidossa ja kunnossapidossa sekä tilapäisissä liikennejärjestelyissä.

Teknisen toimen liikenneturvallisuustyöhön kuuluvat kunnan liikenteen ja liikenneturvallisuustilanteen seuranta, yhteistyö eri hallintokuntien kanssa sekä tiedottaminen liikenteeseen ja liikennesuunnitteluun liittyvistä asioista. Kaavoituksella luodaan osaltaan liikkumisturvallisuuden reunaehdot.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidedokumentteihin

www.esteeton.fi

liikennetilanne.liikennevirasto.fi

palautevayla.fi/aspa

www.liikennevirasto.fi/palveluntuottajat/koulutukset/tieturvakoulutukset#.W9FkDXszbmE

www.ely-keskus.fi/documents/10191/11487388/Liikenneturvallisuus+kaavoituksessa.pdf

julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lr_2015_liikenneturvallisuuden_maankayton_web.pdf

www.liukastumisvaroitus.fi

www.trafi.fi/filebank/a/1511488504/22f7d738d7b1ceb4ad568cadcd25b22f/28523-Koulujen_liikennejarjestelyiden_tarkistuslista.pdf

Tekninen toimi (liikkumisen ohjaus)

• Jalankulku- ja pyöräilyväylien talvikunnossapidon kehittäminen

Toteutetaan pääreittien määrityksen yhteydessä. Tavoitteena edistää ympärivuotista pyöräilyä. Mietitään kuntakohtaisesti mahdolliset potkurireitit.

• Etätyöpäivä

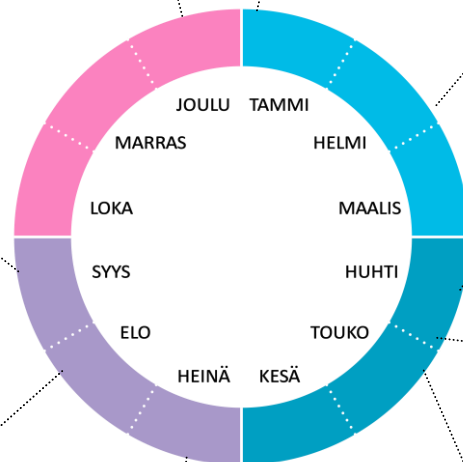
Kokeillaan osana Liikkujan viikon etätyöpäivä-kampanjaa tai otetaan käyttöön soveltuvasti kaikissa kunnan hallintokunnissa.

• Ohjeistus oppilaille ja vanhemmille koulumatkaliikumisesta ja saattoliikenteestä

Toteutus yhteistyössä koulujen kanssa.

• Pyöräpysäköintipaikkojen inventointi

Kartoitetaan pyöräpysäköintipaikkojen riittävyys erityisesti liityntäpysäköintipaikoilla ja palvelukohteissa. Kartoitetaan päiväkotikohteiden osalta, onko rattaiden ja pyörävaunujen säilytykselle riittävät tilat.

•• Tiedotetaan asukkaita julkisesta liikenteestä
Tiedottaminen netissä sekä kuntatiedotteena elokuussa ja tammikuussa. Huomioidaan palveluliikenne. Toteuttajat: sivistys ja perusturva.

•• Kestävän liikunnan infopaketti uusille asukkaille
Toteutetaan yhteistyössä kunnan hallinnon kanssa.

• Esteettömyyskysely
Toteuttajana tekninen toimi yhteistyössä vammais- ja vanhusneuvoston kanssa.

• Virastopyörät ja yhteiskäyttöautot
Hankitaan kuntaan asiointipyöriä ja yhteiskäyttöautoja yksiköiden välistä asiointia varten.

• Pyöräilyviikko

•• Pyöräilykartat ja pyöräopastus

•• Pyöränhuolto

•• Päätäjien pyöräretki

Tutustutaan infraan ja olosuhteisiin pyöräillen. Havainnoidaan nykytilannetta. Toteutus yhteistyössä pyöräilyseurojen, liikuntatoimen ja teknisen toimen kesken.

Liikkumisen ohjaus

Pyöräilyviikko järjestetään toukokuun toisella viikolla. Pyöräviikon teemapäiviä sekä tapahtumia voi valita kohderyhmän ja paikkakunnan mukaan. Pyöräilykuntien verkoston [nettisivuilla](#) on vinkkejä teemapäivien järjestämisestä.

Hyödynnetään valtakunnallista pyöräilyn Kilometrikisa-kampanjaa. Kilometrikisa on yritysten, työyhteisöjen ja harrastusporukoiden välinen leikkimielinen kilpailu, jossa osallistujat kirjaavat pyöräilykilometrejänsä tai pyöräiltyä aikaa ylös ja kartuttavat näin oman joukkueen kilometri- tai minuuttisaldoa. Kilometrikisa on ollut menestys ja siitä on kasvanut merkittävä arkipyöräilyn valtakunnallinen edistämiskampanja.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

[www.motiva.fi/ratkaisut/kestava liikenne ja liikkinen nain liikut viisaasti/valitse auto viisaasti](http://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkinen_nain_liikut_viisaasti/valitse_auto_viisaasti)

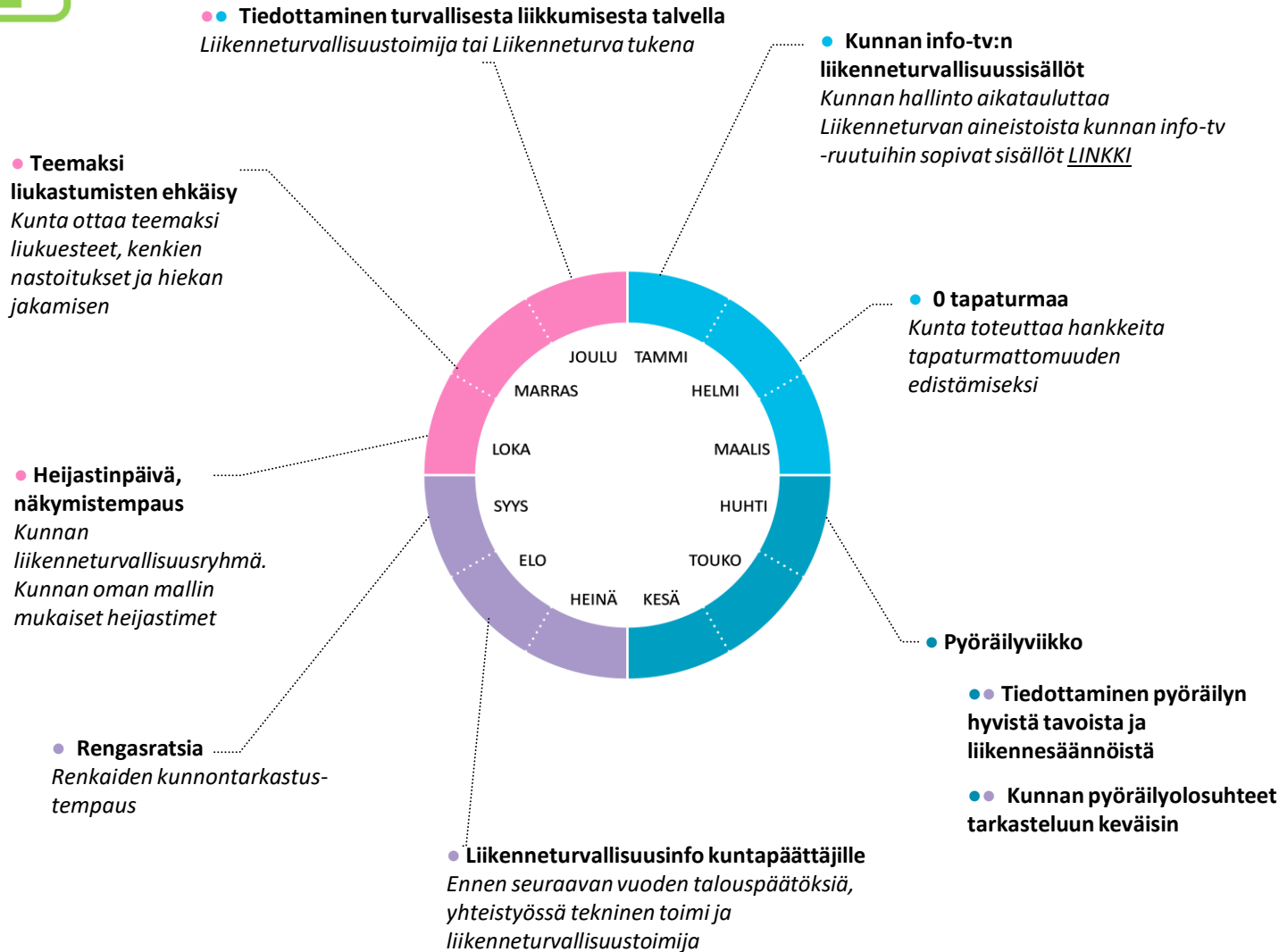
www.liikkujanviikko.fi

www.kilometrikisa.fi

www.invalidiliitto.fi/esteetonfi

www.pyorallakouluun.fi

Kunnan hallinto (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuuustyö

Liikenneturvallisuuustyössä laaja-alaisella kaikille kuntalaisille tarkoitetulla sekä eri kohderyhmille suunnatulla viestinnällä on keskeinen rooli. Tiedottamisen lisäksi viestinnän keinoin halutaan vaikuttaa kuntalaisten toimintaan, valintoihin ja asenteisiin liikenteessä. Liikenneturvallisuustoimija järjestää liikenneturvallisuuinfoja kuntapäätäjille, mitä on hyvä hyödyntää.

Liittyminen Viisaan liikkumisen verkostoon (VILI) kannattaa. VILI yhdistää liikkumisen ohjauksen parissa työskenteleviä tai siitä kiinnostuneita alan toimijoita eri sektoreilta. Verkoston tarkoituksena on lisätä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Verkoston jäsenyys on maksuton, eikä se sido mihinkään. Verkoston jäsenet saavat ajankohtaista tietoa liikkumisen ohjauksen työstä Suomessa ja Euroopassa.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.liikkujanviikko.fi

www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikuminen/liikkumisen_ohjaus/viisaan_liikkumisen_verkosto_vili

www.kotitapaturma.fi/tapaturmapaiva

Kunnan hallinto (liikkumisen ohjaus)

• Etätömahdollisuudet kuntoon

Varmistetaan etänevottelulaitteiden toimivuus ja käyttömahdollisuudet. Keinoina koulutus, ohjeistus ja mahdollisesti investoinnit

• Kestävän liikkumisen hyödyt –infotilaisuus

Järjestetään kaupungin hallinnolle ja virkamiehille infotilaisuus kerran valtuustokaudessa.

• Asiointipyörät

Hankitaan kuntaan asiointipyöriä työasiamatkoille tai varmistetaan pyörien kunto ja varusteet (valot, nastarenkaat).

• Kilometrikisa

Kunnan hallinto tiedottaa kisasta ja osallistumisohjeista.

• Pyöräilyviikko

• Pyöränhuolto

• Pyöräilykampanja
Koko Lapin kattava pyöräilykampanja.

• Pyörällä töihin -päivä
Kunnan hallinto tiedottaa osallistumisesta pyörällä töihin päivään.

• Kuvakilpailu jostakin pyöräilyviikon temasta
Kunnan viestintäosasto

• Päätäjäpyöräilyt

Yhteistyössä pyöräilyseura, liikuntatoimi ja tekninen toimi

• Kävelykokous

Tekninen lautakunta / kunnan hallitus järjestää yhden kävelykokouksen toimikaudellaan mieltien jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita kunnan alueella.

• Liikkujan viikko

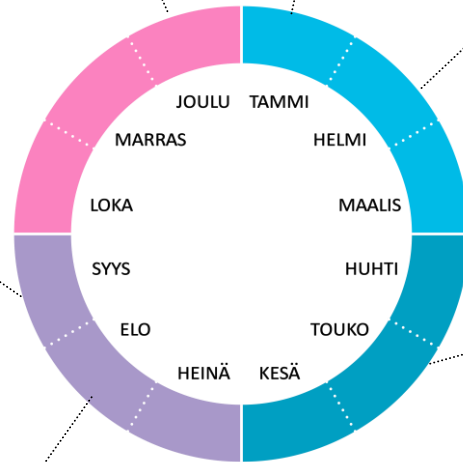
• Auton vapaapäivä / kimppakyytipäivä

• Etätöypäivä

• Kävelijän/pyöräilijän aamupala

• Kimppakyytipäivä

• Vuoden pyöräilijä -palkinto
Kunta tai organisaatio valitsee vuoden pyöräilijän

Liikkumisen ohjaus

Pyöräilyviikko järjestetään toukokuun toisella viikolla. Pyöräviikon teemapäiviä sekä tapahtumia voi valita kohderyhmän ja paikkakunnan mukaan. Pyöräilykuntien verkoston [nettisivuilla](#) on aiheeseen liittyvää lisämateriaalia.

Liikkujan viikkoa vietetään 16.–22.9. ja sen tavoitteena on kannustaa ihmisiä pohtimaan omia, arkisia liikkumisvalintoja ja niiden vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan. Liikkujan viikon [nettisivuilla](#) löytyy tietoa aiempina vuosina toteutetuista tapahtumista ja kampanjoista sekä annetaan vinkkejä tapahtumajärjestelyihin.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

<https://www.poljin.fi/fi/toimintaa/pyorailyviikko>

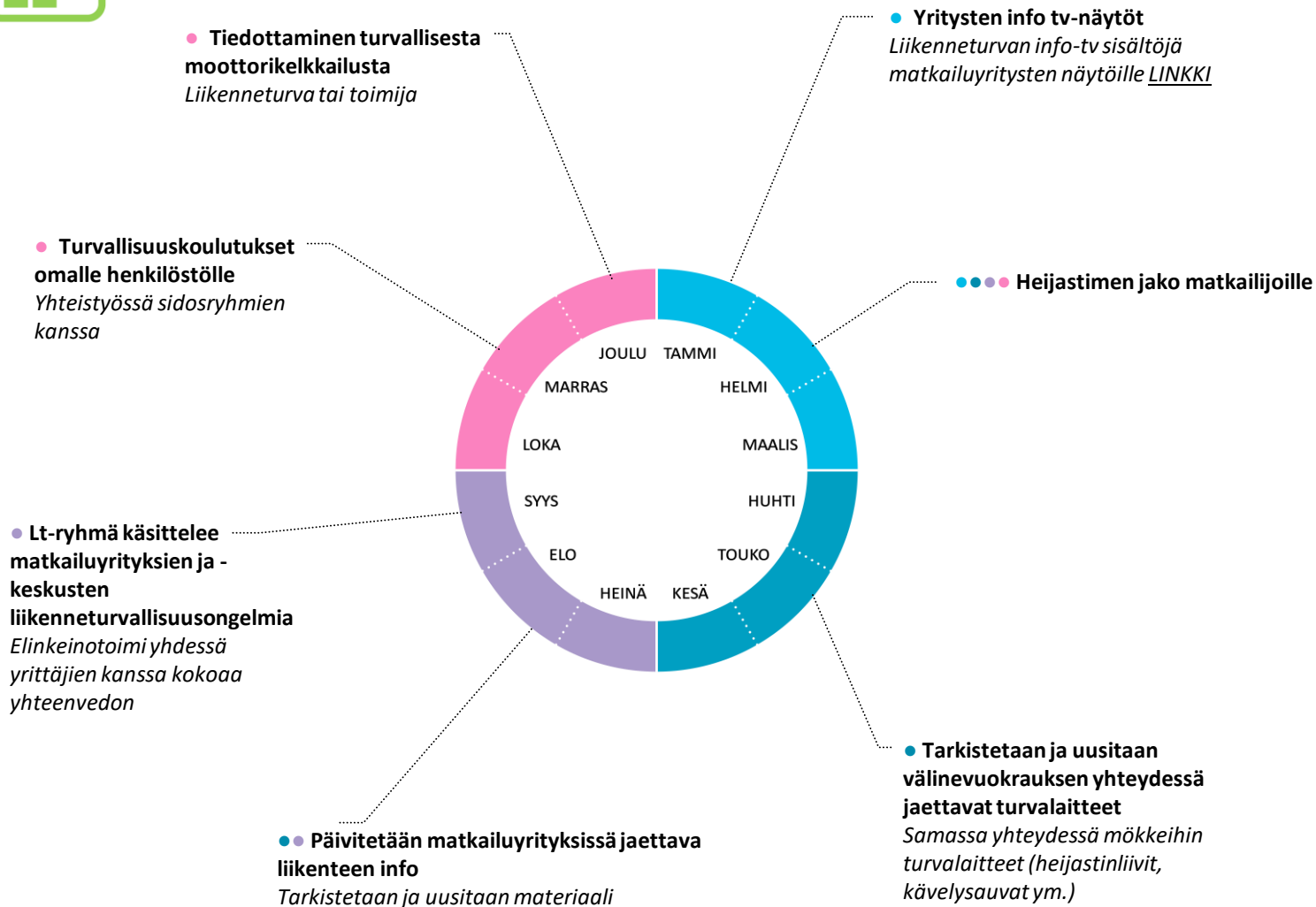
www.liikkujanviikko.fi

www.ecodriving.com

https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/nain_liikut_viisaasti/valitse_autom_ viisaasti

autovertaamo.trafi.fi

Matkailu (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Matkailukohteiden ja -keskusten osalta on tärkeää tunnistaa ongelmat ja laatia ongelmanalyysin pohjalta suositukset liikenneturvallisuustyölle. Turvallisuus lisää matkailukeskusten vetovoimaa ja päinvastoin. Vapaa-ajan vieton turvallisuus, liikenne-järjestelyjen selkeys ja turvallisuus, matkailijan hienovarainen ohjeistaminen turvalliseen käyttäytymiseen ja toimiva ensiapu vahingon sattuessa ovat kaikki tärkeässä roolissa.

Eräs toimenpide on tarkistaa ja uusita välinevuokrauksen yhteydessä jaettavat turvalaitteet.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/autolla-suomessa

www.varoporoa.fi

www.porokello.fi

liikennetilanne.liikennevirasto.fi

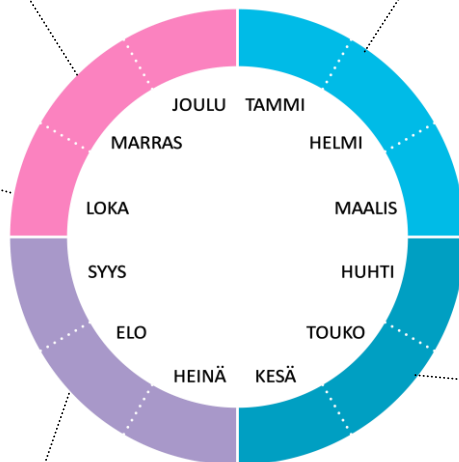
www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/moottorikelkailijat

Matkailu (liikkumisen ohjaus)

●●●● **Liikkumismahdollisuudet alueelle ja alueella**
Tiedottaminen (ympäri vuoden) alueelle saapumisesta (matkustusmahdollisuudet) sekä sisäisestä liikkumisesta alueella matkan aikana.

●●●● **Liikkumismahdollisuuksien ja tapojen selvittäminen**
Toteutetaan kysely alueen matkailupalveluntarjoajien kautta. Kysytään, miten saavutaan kohteeseen, millaisia liikkumispalveluita toivottaisiin ja mitkä tekijät estävät mm. viisaan liikkumisen matkan aikana tai kohteeseen.

●● **Opastettu valokuvauskävely**
Yhteistyössä esim. kameraseura

● **Liikkumispalvelut**
Tehdään yhteistyötä alueen yrittäjien kanssa ja kannustetaan tarjoamaan esim. vuokrapyöriä ja vuokra-autoja matkailijoille.

● **Pyöräilyviikko!**

- **Laina- ja vuokrapyörät**
Yhteistyössä alueen yritykset (kaupat), tekninen toimi
- **Pyörällä kauppiaan -päivä**
Yhteistyössä alueen yritykset (kaupat), tekninen toimi
- **Virkistyspyöräilypäivä**
Yhteistyössä liikuntatoimi, tekninen toimi, alueen matkailu- ja ravintolayritykset
- **Opastettu teemapyöräily**
Yhteistyössä liikuntatoimi
- **Pyöräsuunnistus**
Elinkeino-/matkailutoimi, yhteistyössä esim. liikuntatoimi

Liikkumisen ohjaus

Liikenteen osuus matkailun ja turismin energiankulutuksessa on merkittävä, koska lomalla matkustetaan usein hyvinkin kauas kotoa. Matkakohteessa saatetaan tehdä myös päiväretkiä, tai koko lomamatka voi perustua kiertelyyn paikasta toiseen.

Matkailualan toimijoiden on olennaista tiedottaa esim. nettisivuillaan, kuinka matkakohteeseen pääsee ja miten kohteessa voi liikkua.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.matka.fi

www.liikkujanviikko.fi

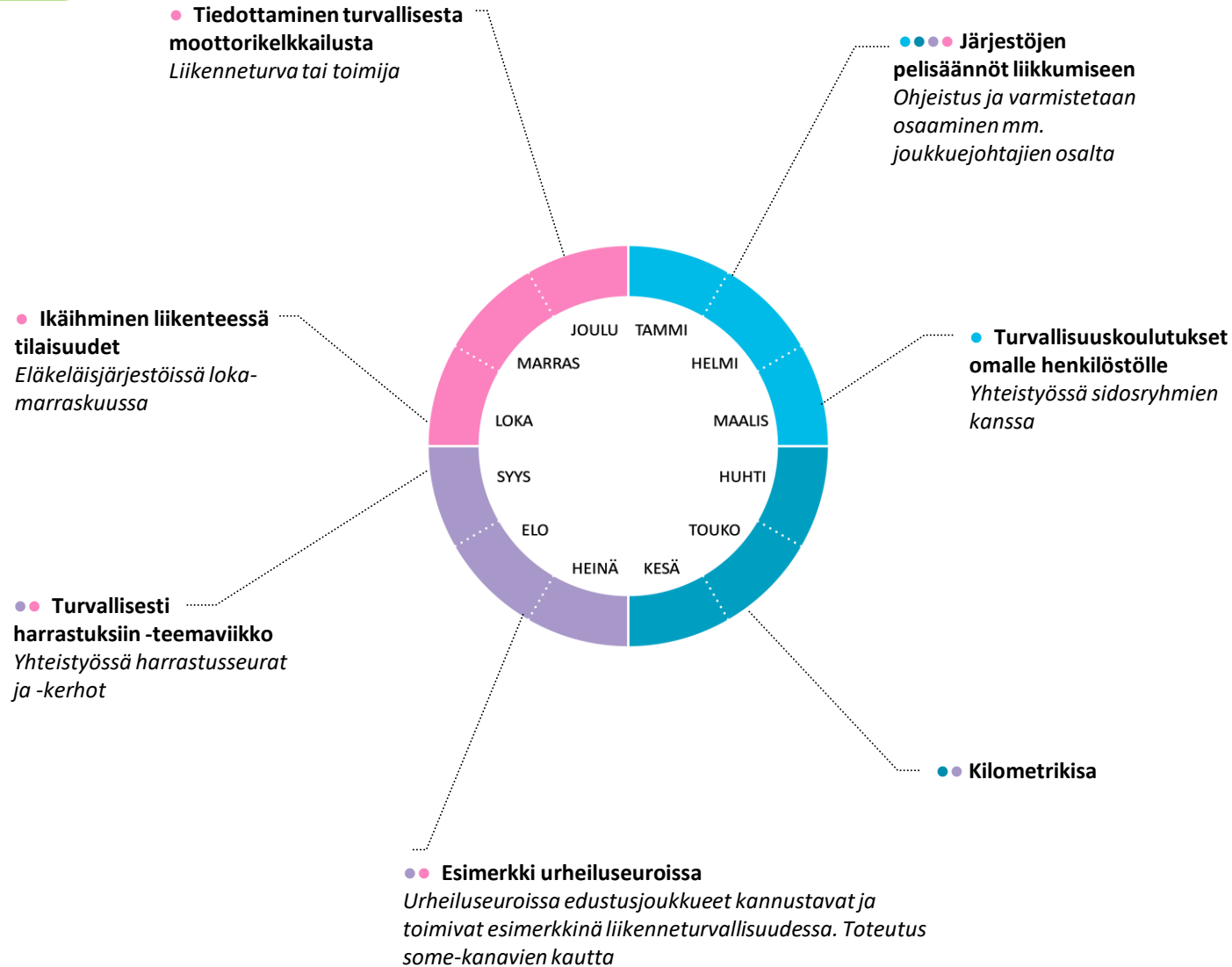
www.kilometrikisa.fi

www.ecodriving.com

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.kkiohjelma.fi/materiaalit/202/kki-tyomatkaliiikkumiskortti

Järjestösektori (liikenneturvallisuus)

Liikenneturvallisuustyö

Yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on merkittävä liikenneturvallisuustyön voimavara. Kunnan aktiivinen yhteistyö järjestö- ja vapaaehtoisentien toimijoiden kanssa tuo liikenneturvallisuustyöhön laajuutta sekä paljon kaivattuja lisäresursseja etenkin tapahtumien, tempausten ja -kampanjoiden järjestämiseen.

Järjestöt ja yhdistykset ovat avuksi myös liikenneturvallisuusongelmia kartoitettaessa ja toimivat laajojen asukasryhmien äänitorvina. Paikallistoimijoiden ottaminen mukaan liikenneturvallisuustoimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen edesauttaa myös liikenneturvallisuustoimien hyväksyttävyyttä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/moottorikelkkailijat

liikennetilanne.liikennevirasto.fi

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/autolla-suomessa

www.liikenneturva.fi/fi/pelit-testit-ja-animaatiot/liikennebiljardi-nuorille

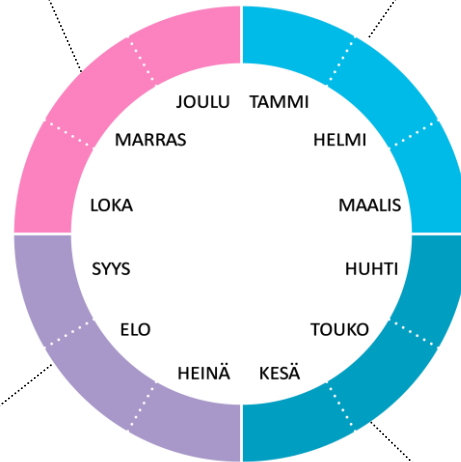
www.kilometrikisa.fi

Järjestösektori (liikkumisen ohjaus)

● **Opastettu talviretki**
Yhteistyössä liikuntatoimi,
alueen yrittäjät

●● **Kävellen kauppaan**
Toteutus eläkeläisjärjestöjen ja
yrittäjien kanssa

●● **Esteettömyyden huomiointi**
Vanhus- ja vammaisjärjestöt
toimivat aktiivisesti
esteettömyyskartoitusten
edistämässä

●● **Kilometrikisa**
Elinkeinotoimi jakaa
kilometrikisan linkkiä alueen
yrityksiin

Liikkumisen ohjaus

Liikenteessä toimiville yrityksille ja yhteisöille viisaan liikkumisen ohjaus kuuluu toimenkuvaan ja monet niistä osallistuvat mielellään myös paikallisiin liikenteeseen liittyviin tempauksiin kuten Kilometrikisa, Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko ja Tapaturmapäivä.

Linkkilista aineistoihin ja toimenpidemalleihin

www.ecodriving.com

www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/nain_liikut_viisaasti/valitse_autom_visaasti

autovertaamo.trafi.fi

www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/turvatekniikka

www.liikkujanviikko.fi

www.kilometrikisa.fi

www.esteeton.fi

Muiden sidosryhmien kanssa tehtävä liikenneturvallisuustyö

Riistanhoitoyhdistykset

- Tiedottaminen pahimpina onnettomuusaikoina
- Huolehditaan metsästyksen aikaisesta näkymisestä tiealueille
- Ohjataan hirvien liikkumista nuolukivien sijoittelulla

Paliskunnat

- Tiedottaminen pahimpina onnettomuusaikoina
- Paliskuntakohtaiset tarkemmat suunnitelmat poro-onnettomuuksien vähentämiseksi
- Porokello palvelun ylläpitäminen [LINKKI](#)

Maatalous

- Tiedotetaan maataloudessa työskenteleviä liikenneturvallisuusteemoista (työkoneiden valot ja näkyminen, liikkuminen muun liikenteen joukossa, vastuu jos pelloilta tulee maa-aineksia tielle)
- Maataloudessa työskentelevät huolehtivat, ettei rehupaaleja säilytetä pääteiden varsilla

Kaivokset

- Ohjataan työntekijöitä joukkoliikenteeseen ja kimppakyyteihin
- Työntekijöiden liikennevalistus

Autoliitto

- Teemapäivissä kuten Auton päivänä huomioidaan liikenneturvallisuus
- Fillarimestari-kilpailusta tiedottaminen

Hyviä käytäntöjä työpaikoilla

Työpaikan johto on avainasemassa työyhteisön turvallisuuskulttuurin luomisessa, mutta viime kädessä talkoisiin tarvitaan koko työyhteisö.

Turvallisuuden parantamiseksi on kartoitettava lähtötilanne, asetettava tavoitteet ja suunniteltava toimintatavat. Tavoitteet ja valitut toimintatavat kannattaa kirjata esim. toimintaohjelmaksi tai käsikirjaksi.

Tehokkaita toimintatapoja:

- Erilaiset kilpailut sekä taloudelliset kannustimet, kuten työsuhdejoukkoliikennelipun, työsuhdepyörän tai pyörähuollon tarjoaminen työntekijöille
- Osallistuminen valtakunnallisiin tempauksiin ja teemapäiviin: Kilometrikisa, Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko, Tapaturmapäivä jne.
- Kävelyn ja pyöräilyn kytkeminen henkilöstön tyky-toimintaan
- Työmatkaliikkuminen esille työhyvinvointia koskevissa kyselyissä